

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Падолист 1908.

В. 33. Нестор Максим ум. 22/8, 1908	1000
В. 39. Кирек Лука ум. 18/8, 1908	500
В. 12. Павелчак Іван ум. 9/9, 1908	1000
В. 21. Чулик Ілько ум. 4/10, 1908	1000
В. 182. Кравець Іван ум. 10/10, 1908	500
В. 167. Урбан Михайл ум. 12/10, 1908	500
Л. 6. Левко Василь Миколів ум. 25/10, 1908	1000
В. 33. Гладш Мих. ум. 14/11, 1908	1000
В. 121. Грайцар Марія ж. Мих. ум. 27/10, 1908	400
В. 162. Камінська Ірина ж. Мих. ум. 17/11, 1908	400
В. 93. Водньович Магд. ж. Томка ум. 9/11, 1908	400
В. 53. Дроздяк Анна ж. Романа ум. 23/11, 1908	400
В. 130. Паславский Петро	200

Разом 8.300.00

Платня гол. урядників за Листопад 190.00

Адміністрація Союзу за Жовтень 80.29

За протоколярні книги для Вратств 44.81

Весь розхід виносить 8.615.10

Розмет платить 8848 членів на ціле посмертне (кождий по 92 цнт.) і 1058 членів на пів посмертне (кождий по 46 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Від них по 1 цент.

Член на ціле посмертне платить 1.06 д.л. а на половину посмертного 60 цнт.

Д. Капігула, председатель. С. Ядловский, секретар.

А. Шарпона, касієр.

ОГОЛОШЕННЯ.

До всіх п. п. місцевих організаторів Р. Н. Союзу в Америці.

Отсим повідомляє ся Вас, що Голов. Уряд Р. Н. Союзу прийняв до відома резигнацію Голов. організатора, п. А. Гелі, як також рівночасно затвердив п. Михайла Велю, (56 Hamilton Str., Holyoke, Mass) як дальшого Голов. Організатора Р. Н. Союзу. На підставі сего, всі місцеві організатори почавши від дня 1-го Децембра с. р. мають удаватися в всіх справах організаторських до п. Михайла Велі на повисше подану адресу. Притім поручає ся місцевим Організаторам, при організованню нових Вратств і членів до Р. Н. Союзу тримати ся і виконювати § 337. точки а. б. в. г. д. в. і § 197.

Від Голов. Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Д. Капігула, гол. предс., Т. Лабовский, голов. секретар.

Православні палять нашу церкву.

Роблять те саме, що Татари і Турни.

Чи чував хто про се, аби християнин палив християнську церкву?... Здаєть ся що ні!.. Ми знаємо, що наші церкви палили Турки, палили Татари, але се все були прецінь нехристи... Але щоб церков палили християни, про се не чував ще ніхто. А однак так стало ся, до такого степеня одичіна дійшли, і то зовсім не якісь погани, ані якісь безвірки, але такої „найбільші християни“ з поміж усіх християн, наші православні. До такого степеня одичіна дійшли ті, що на устах мають вічно-псбожну усьміш-

ку, а в серця мають лиш їд гадюки, ті, що на словах величають себе найревнійшими наслідниками Христа, — а по ноча палять Христові святині!... І к ла звичайним пелієм бредать ся люди, уникють його як заповітненого, то щож думати про „християн“, які палять Христові святині, як назвати тих „ревних“ ісповідників Христової науки Любви і Мира, що в імя сеї науки палать церков свого Вожеського Учителя?...

Ми для них назви не маємо....

Щоб і наш загаль про сей найновіший подвиг православних, а властиве цареславних довідав ся, розповімо справу подрібно.

Стало ся се в місті Деслодж, Мо. в ночі з 11-го на 12-го листопада.

Парохія в Деслодж, Мо. складала ся з парохіян походячих з всхідної і західної Галичини. „Москалі з під Коросна і „Горлиць“, підкожувані „Свѣт-ом“ і „Правд-ою“ забажали спровадити собі батюшку а довгою бороною і широкими рукавами. І за старанем і справою одної лиш людини прибув до Деслодж „батюшка-майчер“, родовитий Москаль також з під Коросна. Русини з всхідної Галичини на се не згодили ся.

Се дало почин до судового процесу о церков. Саму церков запечатано і так мало лишити ся до скінчення справи в суді. Наші ходили до айришескої церкви, „православні з під Горлиць“ до галі, де передше пили, танцювали і лоби собі розбивали. При кінці місяця жовтня запав остаточний засуд суду, признаючи церков греко-католикам, а відкидаючи дикі претенсії цареславних до сеї церкви, якої вони ані не ставили, ані до її видзигнення навіть і пальцем не кивнули. Греко-католики на підставі присуду судового запросили на Св. Димитрія з St. Louis священника для відправлення богослуження. Прибувши о. духовний привів зі собою все потрібне до Служби Божої — бо православні ще в часі процесу покрали з церкви всі церковні річи, та навіть зняли і церковний дзвін!... По службі Божій о. дух. загрів присутних гарячими словами до витревалости, та такими ревними словами змалював положене гр. кат. в Америці, що усім покотили ся сльози з очей, та навіть і прибувши з цікавості на богослуження „православні“, биля ся в груди, і какали ся свого блуду заливаючи ся сльозами. По Службі Божій багато збаламучених прийшло на відбуваючий ся мітинг греко-католиків та просили о принятє опять до церкви заявляючи, що усі в недовзі вернуть, бо вже добре пізнали ся на моральній вартості православних батюшків.

Весьо складало ся на се, що ось ось стане ліпше, настане в громаді супокій і гаразд.

Але тим, які сей роздор викликали, які кермували темними, збаламученими людьми для своїх низьких користий і цілей такий оборот справи був вельми не на руку. Вони вже передше вічно відгрожували ся, що если судова справа не випаде в їхній хосен, вони радше спалять церков, як допустять до сего, аби в ній голосило ся слово Христове. Сьому ніхто не давав віри та ті погрози уважав за перехвалки, бо ніхто навіть і не міг припустити, щоб християни змогли здобути ся на такий дикий, варварський вчинок, як спалення церкви.

Але добродушний наш нарід перечислив ся. Забув, що має діло з людьми крайно здеморалізованими батюшками та їх органом, „Свѣт-ом“, що має до діла з людьми, які відрікши ся своєї прадідної віри і ставши відступниками апостатами, стратили тим самим усяку мораль, стратили найідеальнішу часть людського ества, які гандаючи вірою і релігією впали

до уровня скотів. Забули добродушні наші люди, що мають до діла з перекинчиками, якими можуть стати тільки люди до краю здеморалізовані, саме шумовине людства, незаслугуюче навіть імени чоловіка...

Сі люди, сей „цінний набуток“ православія в Америці, здобули ся дійсно на се звірське діло: спалити храм Божий!..

Щоб однак сей „православний подвиг“ тим болючіше дістанув греко-католиків, видумали вони такий план.

Дня 11-го листопада виходила асекурація церкви. Лиш одні вони, се е „навернені“ на цареславіе про се знали. І вони так числили: церков згорить, асекурації — як вишповної го дістануть — отже не будуть мати за що побудувати нової церкви і пропадуть, а православіе вийде горою...

Але стало ся інакше. Здаєть ся, неначе сам Господь Бог станув в обороні своїх вірних, та помішав діла виродів людскости. На 8 (словами: вісім) годин перед огнем чеський священник з Bonne Tette, Мо. (який, мамоходом треба тут зазначити, був в часі процесу вельми помічний гр. кат. парохії в Деслодж) телефонічно і на власний кошт заасекуровав церков. Говорив він, що сего дня вічно щось його непокоїло, вічно щось надавало супокою і довідавши ся, що церковна асекурація власне сего дня виходить, сейчас телефонічно єї відновив. Видко — сам Бог опікує ся своїм народом і в часі найбільшої небезпеки не опускає віколи покладаючи на Нього.

Але цареславні з під Коросна і Горлиць про се не знали. Вони обдумали свій диявольський план і виконали його з чортівським спритом. Дня 11-го падолиста о 8-й годині вечером шайка сих виродів крадьки облила стіни Вожого храму нафтою (керасиною) і підпалили!...

І коли люди чужих народностей і вір на вид огню пообігали ся і псбачивши звірський злочин нехристів з жахом і острахом споглядали на діло звироднілих відступників, то вони, сі православні з під Горлиць і Коросна лишень сьміяли ся!!!

Але як доперва вірвало з церкви бляху і кинуло огнем на одного такого „православного“ так, що він се мало не переплатив житєм, тоді доперва вони настрашили ся Вожого гніву і відступили під свою галю!

Оттакі то наслідки видає наука батюшків, такі овочі родять ся в їх пропаганді ненависти, насильств і розбою. Лиш такими аргументами вони ширять свою віру: в Росії кулями, багнетами і тюрмою, в Америці ножами і підпалами церков. Підходячи до нашого люд мають фарисейські слова Христової любови на устах, а в рукавах баньку з нафтою... І коли наш народ з розпуюкою боронить ся і з обмерзінем відкидає їх непростене опікуньство, коли на їх влазливість відказує ім погордою, то тоді вони палять йому дім Божий, пускають з димом його доволітню працю, на яку складали ся центи бідаків, що від уст собі відоймали... А се все в імя Христа, воплощеної Любви!... Кажемо отверто: батюшки, бо лиш вони баламутять наш народ, лиш вони його здеморалізують „навертанем“ на свою віру, лиш вони уживають його темноти для своїх низьких цілей, отже — лиш вони суть відвічалні за вчинки свого сліпого орудія...

Во істану — вони самі мусять дуже сильно вірити в своє Христове післанництво, коли для ширення своєї науки мусять вживати аж таких варварських способів!...

ПРИРОДНА МЕТОДА ЛІЧЕННЯ

або

як потреба нам уложити жите, щоб устерегти ся перед ріжними недугами і заховати кріпке здоров'я.

Написав

ЕМАНУІЛ ТЕОДОРОВИЧ.

(Дальше).

с) Органи, котрі виділяють матерію.

Кров наша, сповняючи своє головне призначення с. е. вирівняне утрати матерії нашого організму, сповняє рівночасно ще другий не менше важкий обов'язок і то: забирає з'ужиті, непотрібні, ба й деколи просто шкідливі складники нашого тіла і передає їх відно відним органам, котрі й виділяють їх безпородно різними способами.

Сей процес виділювання з'ужитої матерії єсть незвичайно важкий, бо найменша неправильність в тім вигляді спричиняє, що в крові лишають ся сі непотрібні складники, наслідком чого кров загнивається, стає нездоровою, що — цілком природно — відбиває ся некористно на цілім організмі, а тим самим стає причиною різних хворіб, які потягають за собою предовгі терпіня а не рідко й передчасну смерть чоловіка.

Органи, котрі виділяють з'ужиту матерію а тим самим чистять кров суть: легкі, печінка, селезінка, нирки, кишки і шкіра.

Легкі. Головним органом очищуючим кров нашу суть легкі або плуга, котрі, збудовані на сьаті жезл грознистих з дуже пружинової ткани волокнистої, мов два мішки звисають по обох сторонах серця, виповнюючи докладно цілу яму грудну. Суть вони властивим знарядом віддиховим, а так звані проводи віддихові, служать лише до ввдженя воздуха в легкі. І так воздух входить через ніздря на самперед до ями носової, де огрівшись і очистившись з пороку і про чих нечистостей, які й осідають на слизкій оболоні ями носової, ді стає відтак через гортань і т. зв. голосницю до головного проводу віддихового в т. зв. диш. ч. Єсть то канал зложений з обручок хрястковатих, нутро котрої вь злює оболоня слизова, котрої наверхна верства єсть замінна т. зв. наболоню мигучковою. Мигучки суть то тоненькі волоски, котрі порушаючись в дишпиці ко вні, викидають сям способом злишний слиз як також всілякі сталі частинки (порох), котрі враз з воздухом дістались до проводу віддихового. В околиці четвертого обо п'ятого хребта грудного ділять ся дишпиця на дві відноги т. зв. озяви, а на кожій висить одно легке. Праве легке складаєть з трох зразів, ліве з двох. Відповідно числу зразів кожного легкого ділять ся правий озяв на три, а лівий на дві галузи, котрі в легких розгалужують ся відтак в численні, чим раз тоніші галузки, а наконєць творять дуже тоненькі озявки закінчені подовговатими мішочками т. зв. ліяками легковими, які знов виділяють ся в численні міхурці легочні. На внішній поверхні сих піжних міхурців простирає ся дуже густа сіть судан велосковатих, котрі повстають з кінцевих тоненьких галузок артерії легкової і разом дають почин першим галузкам легкової.

Легкі вкриває вогка, гладка і дуже пружива оболоня сироватна т. зв. олегочна (pleura), котра служить головню до ослаблена тертя, яке повстає при віддиху наслідком розширення легких, а тим самим охороняє наші легкі від внішнього ушкодження. Легкі — як звисно — служать до віддихана, котре, як чинність до життя до коначно потрібна, відбуваєть ся без впливу нашої волі і не устасані на хвилю через ціле наше жите. Позаяк однак рух мязів кінці грудної залежать від нашої волі, проте ми можемо кермувати до вільно нашим віддиханем пр. повдержувати віддих, прискорювати, звільняти і т. д. однак лише в певних границях.

Скількисть воздуха, що може зміститись в легких, не легко можна вимірити, так як залежить се від многих обставин як: від віку, полу, будови тіла, способу життя і т. д.; однак в приближеню мож подати, що легкі мужчин обнимають пересічно 3.700 центи метрів кубічних, а у жевщи о три десятих менше.

При видиху не весь воздух виходить з легких; більша часть остає в них, творачи так званий запас віддиховий, котрого пересічний обем подають на 3 дециметри кубічні (3 літра).

Число віддихів на одну мінуту вносять у дорослого 12—18, у дітей більше. На оден віддих припадає пересічно три ударень серця.

Входжене і виходжене воздуха при віддиханю справляє певний шелест, який й даєть учувати, коли приложимо ухо до груди. Рід сего шелесту як також відгомон наслідком опукювання різних місць кінці грудної дає певне понятє о стані здоровля наших легких, з чого лікарі й виводять ріжні заключення.

Если читач прочитував з увагою все те, що написав я до сей пори, то певно мусів завважати, що я кілька разів звертав спеціально увагу на чистість воздуха, а необхідному конєчність нашого здоровля, а при тім і не рідко послугув. ся я такими назвами як: кисень, душень (азот), двокис вугля і т. д. Безперечно много з читачів розуміє ті назви а тим самим може дуже легко порозуміти цілий процес нашого віддихана, та все такої а переконаний, що загаль переважно і не чував про се, а не оден, прочитуючи се мов писане та напівтавшиві такі дивовижні назви, лише здвигнув раменами, похитав головою або й подумав собі: „Гм... Таке воно загадочно, таке дивне, ба й сьмішне понекуд... а в кождім разі таке нудне, скучне...“ От і позіхне пару разів, відсуне з неохотою газету і не дочитає єї; ба що й більше другим разом вже й не на вернєсь до неї; щось немов відразу огорне єго до сих кількох невинних слів і він завдяки сему остане й на дальше темним, остане на дальше несвідомим всього того, що єго окружає, чим живе, посеред чого обертаєть ся, на що дивить ся і що дає єму жите бутє!

Так! Природа єсть таємничою, та лишень для неуків, та для тих, встрі не могли здобутись на хвилюк терпеливості, щоб прочитати з увагою якусь річ пожиточну і поучаючу, або й для тих, котрим доля

не судила дістати в свої руки поучаючу розв'язку писану виступєю і легко зрозумілим способом.

А прецінь се річи не так трудні, ба й досить легко зрозумілі, а вже безперечно цікаві і інтересуючі, так як кожного займає все те, що дотичить єго єства, єго життя, єго здоровля.

Стривай, розкажу децо, лише послухай з увагою!..

Коли ти так, проснувшись ся вчасним ранком одного красного і погідного дня літнього, не зволікаючи ні хвилю, убереш ся чим скорше та йдеш погуляти в поближкий гай зелений проходжуєть ся сю да й туду, продумуєть і се і те... і якось так тобі там либо, так весело, ба й не скучно, хоть на самоті; ти й не чуєть ся, як минуло тобі пару годин мов одна хвилинка, тобі так стало легко, свобідно та зітхнув так довго, протяжно, гаубою... і на раз якась надмірна майже дитяча веселість налягла твою душу. а ти з цілої груди так і затягнув веселу пісеньку, яка й рознеслась відгомонем далеко по скалах та дебрах:..

„Чому се так?“ подумаш... „Ага! відпочавєм троха на вільнім просторі, надихавєм ся свіжого воздуха! Воздух? Що ж се за чародій, котрий зробив мене днес таким спокійним, веселим, коли ось що лише вчера, працюючи в понурій шапі до пізнього вечора, був я такий сумний та пригноблений?.. Гм? цікавий сей воздух! І не бачить ся єго, і не чуєть, а прецінь він існує й ділає“...

От і не ломи собі голови над сям! Я скажу тобі коротко, що то є той воздух, лише повір мені, бо воно трохи такої дивне.

Воздух єсть то сполука двох газів: кисня і душня (азоту). А мусиш знати, що кожний з тих двох газів сам про себе єсть для тебе дуже шкідливим, бо сам кисень спалив би тебе а душень такої задушив би напівду! але если ті два твої убійники злучать ся разом то вони не то що не заповідють тобі жадного лиха, но противно суть тогди для тебе необхідні, дають тобі жите, та роблять тебе черствим, здоровим і веселим.

А треба знати, що ті два газу находять ся в цілій природі і то в різних сполуках. Ось мимоходом подам тобі ще оден примір такої сполуки, а з певностю здивуєть ся немало. І так: кисень, злучившись з певною кількістю иншого газу т. зв. в одня, творить теч необхідну для нашого життя с. е. воду. Бачиш? Два ті газу злучившись разом замінюють ся в теч. Чи не цікаве?

Думаю, що й не здивує тебе тепер, если скажу, що ціла природа, всі существа, все жите сьвіта звіринного і ростинного полягає власне на тій розмаїтій сполуці різних газів і творив т. зв. елементів, котрі самі в собі не підлягають жадній переміні, а лише злучуючись між собою творять відповідно до существ, в котрих находять, ся найрізноморідніші сполуки, які по ученю називають ся сполуками хемічними.

Перший католицький місіонарський „Конгрес“ в Америці.

Заходом Архієпископа Quigley-а, дня 15-16-17 і 18 листопада с. р. в Чикаго відбув ся величавий католицький конгрес Амери канських і канадійських місіонарів. В конгресі бра ло участь 89 єпископів, 1000 священників і тисячі вірних із всіх сторін Америки і Канади. На той перший католицький місіонарський конгрес був також запрошений і наш Преосвященний Владика, Еп. С. С. Ортиньський як перший американський Руський гр. кат. Єпископ і репрезентант Ам. Русинів гр. католиків.

В неділю д. 15 го листопада с. р. Єго Ексцеленція Архієпископ Diomed Falsonio, Апостольський делегат відправив в катедральній церкві Архирейську сл. Божу, в асистенції всіх присутних Єпископів і священств; а по архир. сл. Божій відбув ся величавий процесіональний похід улицями міста Чикаго. В тім процесіональнім поході бра ло участь около 100.000 народу.

Наш Преосв. Владика С. С. Ортиньський прибув до Чикаго в суботу, д. 14 го листопада с. р. о 10 год. рано в товаристві Апост. Делегата з Washingtonu. Архієпископ Quigley вже наперед був „опреділив“ в особна для кожного Єпископа, де котрий мав замешкати, і так само призначив кождому Єпископови виголосити одну проповідь в не-

ділю на Вечірні поде яких костелах. Одже для нашого Владика було назначено місце мешканя у нашого священника, о. Н. Струтинського, як також мав виголосити проповідь в церкві св. о. Николая на Вечірні.

Наш Руський гр. кат. нарід в Чикаго вже давнійше дуже, а дуже, бажав бачити свого дорого гостя, т. е. свого Архипастира, а а особливо бажав почути його милої, теплі і ласкаві слова, котрі то плывуть з його уст, мов з жереда найчистіша водиця. Вечірня була заповіджена на 6 год. вечер, Тож не диво що нарід в неділю, вже около 3 год. по полудни зачав громадитись коло церкви, кождий з усміхненим лицем і розрадованим серцем рад був як найскорше побачити Владика.

Перед 6 тою год. наших п'ять місцевих братів — як також 2 братів з Whiting, Ind. котрі прибули в своїм священником о. В. Балогом, поставали в два ряди від парох. дому аж до церкви — кождий член тримав в руках запалену свічку, а в середині стала процесія з крестом і хоругвами. Решта народу очікувала в церкві Владика. Точно о 6 год. Владика впроваджено процесіональним походом до церкви. Шкільні дівчата в кошачками в руках стелили під ноги Владичі цвіт від парох. дому до церкви. Вечірню відправив сам Владика в асистенції місцевого священника о. Н. Струтинського і о. В. Валогя. На вечірні сьпівав місце-

вий молоденький хор, не давно з'організований. По вечірні Владика виголосив проповідь півторагодинну — на тему голови Вселенської (католицької) церкви — а що найголовнійше, Владика пояснив вібраним, яка є ріжниця межі католицькою а шизматичькою церквою і вірою. Церковця наша була переповнена на рсдом того вечера, бо не лише свої, але багато було і чужого народу. Так само 10 священників латинських було присутних на Вечірні і проповіді, котрі по проповіді зложили поклін нашому Владичі в парох. домі. Не від річи буде і тоє повідомити шан. читателів „Свободи“, бо гадаємо що як для нас, чикаговських Русинів єсть се радістне і потішаюче, [так само певно буде се вдоволяюче для тих людей, котрі суть прихильниками нашого Владика і взагалі руській народній справі.

Вівторок д. 17 листопада с. р. о 10 год. рано Єго Ексцеленція Апостольський Делегат і Архієпископ Quigley відвідали нашого Преосвященного т. е. віддали йому візиту, як своєму собрату по чину; а так само посітили нашу церковь св. о. Николая. Того самого дня був також у Владика на аудієнції румунський гр. кат. священник Др. Е. Лусасіу з Аутога, Ill. і просив Владика аби його приймив під свою юрисдикцію. Конгресіяльні засідання відбувались через три дні в гали, First Regiment Armour, Michigan Ave and 16 st. Рано від 9.30—12 год. по полудни від 2—5 вечер. Галя кожного засідання була переповнена вібраними. Наш Преосвященний Владика був присутний майже на кождім засіданю того конгресу; тут мав спосібність Владика обговорити справи гр. кат. в Америці — як також і про канадійську місію гр. католицьку. Єпископ канадійський в Альберти поручив нашому Владичі Канадійських Русинів гр. кат. під опіку, іменню зазначив, що всіх Русинів в своєї Дієцезії поручає і віддає Владичі до розпорядження місійного і запросав нашого Владика до Канади. — Здаєть ся що Владика в весною вибираєть на довгий час до Канади.

Тому, що Преосвященний забавив у нас через чотири дні — так кожного вечера т. е. в понеділок, вівторок і в середу вечер о 7 год. проповідав в церкві. Народу було повно в церкві на кожній проповіді. В середу рано о 10 год. Владика відправив Архирейську Службу Божу в асистенції місцевого священника о. Н. Струтинського і о. В. Валогя з Whiting, Ind. Архирейська Сл. Божа відправилась на інтенцію парохіян. Того самого дня о 7 год. вечером виголосив послідну науку розпрацав ся з своїм словесним стадом, уділив вібраним благословеня, обі-

цяючи, що незадовго знов до нас загостить і того самого вечера від Іхавдо Philadelphia, Pa.

Ну! А щож Ви тепер всякі главні і благочестиві водителі, та крутарі від шизматичького „Соединєня“ скажете на се? Чи може потрібно ще щось більше Вам до знаня, яку власть має Преосвященний С. С. Ортиньський? За котру то власть Ви так товчитесь в своїм „Вістнику“, мов Марко по пеклі. Я радше скажу Вам, що Ви товчитесь ва тим, аби наш Владика не міг мати над Вами власти, та тому стараєть ся всякими хитрими способами підкопати аму під ним, до дотрої Ви самі впадете. Пождіть ще трошки — вневдгім часі довідаєть ся о всім — виложить я Вам як на лопаті — але тогди буде Вам горе.

Михайло Бабій

Допись.

3 Тейлор, Па.

І не сніло ся мені, що доживєсь такому зачорненому, та спрацьованому робітничови від твердого вугля як я, писати допись в газету і то еще що? Критику театральну!! О! Господи!.. страшно мені!! Ну, але що робити, як сказано: „Українським патріотом бути, то недосить на порозі хати як ніхто не чує, українську пісеньку сьпівати і в серці плекати шалені думки!“

Так, се правда! Не досить піти подивитись, вернути, васнути і забути!! Треба серце розігріти, душу розпалити, щоб почати жити, а не спати, не дрімати! Бодай жити так, як живуть читальники в Тейлор, Па. От, недавно тому, як з'організувались, та згуртувались, а уже живуть інакше від тих, що то вистають при барах і закропають ся невідступною потішителькою!! До тепер урядили вже два представлення „Страйк“ а послідного разу грали „Іпко Сват“, „На старости літ“ і „Тарасову могилу“. О штуці відіграній попередно розписувати ся небуду, бо свого часу якась щирого серця людина заплатила їм добрим словом за їх працю, оголошуючи в нашій почитній „Свободі“ критику, якої хто знає, чи не позавидували би їм і „театральники“ по більших як Тейлор плейзах!!

Але бо справді я і призабув, що про першу їх „виставку“ розписуватись не маю. — Проте уриваю на тім і позваляю собі зазначити, що і нинішня критика повинна була бути написана рукою здібнійшою від моєї, бо я уже скорше цікою чи шуфлюю покиваю, але пером, то для мене уже тяжша справа. Ну! але трудна рада!! А може хто в пов. читачів скаже, що я не доріє еще до писаня і оцінюваня театральних штук?... Тому я цілком не перечу. — Про-

тливо приваюся, що гри-
зі сценією „обліганах“ і
старих аматорів як Міха-
їла Квасницька, Антося і
Ясою Головачки, Йосиф і
Лев Сенюки, А. Алексан-
дрів, М. Терливедь і Г.
Олійника, я описати не го-
ден, бо і слів би не стало,
хотівши представити то-
все, що бачили очі і чуло
в серці дивлячи ся на гру-
тих артистів. — Повістають
мені хіба ще „трінорі“,
то є. такі, котрим перший
раз лучило ся виступати
перед так численною пу-
блицкою. До таких зачисла-
ли ся: Ф. Трач, Д. Іванців,
Л. Довгий, К. Сенюк, С.
Михайлишин і маленький
Д. Шумейко. — О тих всіх
коротенько скажу, що сво-
ім поведенням, свободними
руками і певністю голосу
затерли назву трінорів —
цілковито. Сцена, а вигляд-
но декорації зіставлені бу-
ли дуже гарно, а відповід-
но дібрані костюми допов-
няли прекрасної гармонії.
За імітацію громів, дощу і
блискавок, належить ся
режисерії спеціальне узна-
ня. Але якто кажуть нема
нічого без „Але“. Тому
і тут оно надбало ся. І я
також маю одно, а то таке
„Але“: щоб другим разом
не добирали Вп. аранжери
двох, або як послідного
разу трьох цілком собі не
подібних шгук на оден вс-
чер, та в сей спосіб щоби
не бзвили ся нашими нер-
вами. Бо і що їм з того
пайде, як публіка раз-
сьміє ся, то знова плаче
на перемену (бо і я сам
не знаю, як мені вибрали
ся на сльози!!) А потом
знов декламація, що аж я
сам набрав охоти до оприш-
ків пристати! Но! не іще
раз но! Учїте ся, прось-
чуйте нарід та заїзнавай-
те його з його славною
історією, представляйте в
сценічних образах наші
гарні звичаї, — „Але“ не
зневольте „Христїнина“
до плачу, бо другий раз,
бжусь, що не прийду!!
„Слава Вам Тейльорські
читальники“.

Майнер.

Нілька уваг про жите Русинів в Тексасі.

Одним з найбільше залю-
днених Русинами місто-
чок в Тексасі, є Бремонд, де
живе їх аж 40 родин, по-
ходячих переважно з Гали-
чини.

Вільшість з них посідає
свої власні фарми, мень-
шість рентує їх. На пер-
ший погляд ока, видаєсь,
що наші поселенці живуть
в достатку, здаєсь, що ні-
чого їм більше не бракує.
Однак, коли приглянемо
ся ближше їх соціальному
і моральному житю, поба-
чимо цілком що иньшого.

Сорок руських родин осі-
лих між поляками, не маю-
чих нагоди пізнати свого
положення між вражою їм
нацією пропадає винаро-
длюючись. Се справді су-
мно. Поляки при помочи
Русинів будують собі ко-
стели, утримують стадо по-
нів, які суть здекларовани-

ми ворогами Русинів, і го-
тові усіх Русинів не тільки
на римо кат. віру перевести
(що уже в багато случаях
робили), але і видаря-
ють нашим Русинам їх
мзову „Гай да маць ку“,
їх народність.

Щож наші Русини на се.
Они дакують Богу, що „о-
тримали доброго ксьондза“,
помагають дальше будова-
ти новий костел в цїві 25
тисяч доларів і дають май-
же половину свого в крова-
вім потї заграцьованого
гроша; за се Поляки їх
висьмівають зовуть; „Smier
dzase hajdamaki, Rusini“. Се
факт Вп. Читателі! Знагоди
того була вже розправа пе-
ред судіями присяглыми
в Бремонді. Але за се инь-
шим разом.

Не есьм клерикалом. не
гадаю виступати проти
поступовців, однак скажу,
що лиш церква з добрим
проводирем є в силі наш
нарід в моральних засадах,
в свідомості національній
утримати. Церква з добрим
проводирем єсть в силі на-
шу народність піддержати
і від пропасти, в котру він
на чужині летить, встрі-
пати.

Бєлаб наші емігранти, а
взглядно бремондські посе-
ленці, мали духовного і мо-
рального проводиря, не вєсти
далибсь они свого народу
свого язика, а що єсть у
них нині на днєвнїм по-
радку.

Перша моя стріча з бре-
мондськими Русинцями да-
ла мені нагоду дізнати ся
про десятки Русинів, що
живуть роздробленими ко-
лонїями по Тексасі. Про
них пізнійше, а тепер вер-
нім ся до бремондської осе-
лі.

Правда, єсть в Бремонді
кілька щирих Русинів, а ті
поволи відроджують ся; они
пізнали, що лиш організа-
цією всіх тексанських Руси-
нів в одну громаду, відвер-
нуть лихо; они на подану
пропозицію, щоб оселатись
в повіті Archer, коло місточ-
ка Dundee, дуже радо зго-
дились. П. Стецюк, виба-
ний як делегат до прові-
рення землі, по поверотї
сказав: „Я не розумію чо-
го наші Русини держать ся
Поляків в Бремонді де зем-
ля пісковата, а в літі па-
нує невиносиме горячо. В
проектваній руській кольо-
нії клімат єсть дуже прият-
ний і здоровий, а земля зда-
єсь, чи не найліпша, яку
лиш можна би було діста-
ти. Я купую 140 акрів і
єсьм певний, що ся земля
повинна принести мені до-
ходу з одного акра около
100 доларів. Я вам ручу,
що найдальше до року, зем-
лі на сю колонію не ста-
не“.

Сих кількя слів знаного і
поважаного фермера в Бре-
монді, можуть послужити
до більшого поширення ідеї
організувати Русинів тек-
санських; а усіх старав
ся відвідати, (тих котрих я
дістав адреси). Правда —
декотрі подали мені імена
руських родин живучих в
Тексасі, а декотрі, бувші
щїрі патріоти свого часу,
не відписали навіть на мої

просьби; декотрі знова від-
нехочу прислали лист в
польській мові, що їм не хо-
четь ся трудити такими рі-
чами. Я гадаю, що органі-
зація тексанських Русинів
се обовязок загально наці-
ональний — і є обовязком
кожного Русина, в так важ-
нім ділі, ділі котре рішить
о сотках пропадаючих на-
ших Русинів, що вирівають
ся своєї народности і йдуть
під крила Поляків прило-
жити свою руку.

Прощу отже єще раз всіх
тих Вп. патріотів, котрі зна-
ють адреси деяких Русинів
в Тексасі мене про них по-
відомити, за що наперед
дякую.

A. Wala,
Gen. Del. Fort Worth, Tex.

Судьба турецької кон- ституції.

Конституцію в Туреччині
проголошено єще 23 груд-
ня 1876 року, але небавсь
і знесено єї та аж теперіш-
ний революційний рух мо-
лодотурецький прислаував
султана, щоб видобути за-
вішену перед 40 роками
конституцію і оголосити єї
народови. Постанови сеї
конституції ось які:

Держава турецька є не-
нарушима. Права султана
є ідентичні з правами дру-
гих пануючих в європей-
ських краях.

Лична свобода горожан
не може бути ніяк нару-
шена.

Пануючою вірою остає
магомеданська (Іслам), од-
нак і прочі законно при-
знані мають восторєжену
свободу.

Дальші постанови тика-
ють ся свободи преси, пра-
ва петиціонування до влас-
тий в усіх інстанціях, пра-
ва зборів, рівности усіх зі
взгляду на закон і пр.

Установлений силою кон-
ституції парламент є зложений
з двох палат: сенату
і палати послів, які збира-
ти ся мають що року 1-го
падолиста на чотиромісячні
засідання.

Вибори тайні що чотири
роки. На 100.000 мешкан-
ців оден мєсол. Нова па-
лата послів збираєсь на на-
ради найпізнійше в 6 міс-
ців по розвязаню старої.

Державний бюджет має
ухвалитись на протяг од-
ного року на початку за-
сідань парламенту.

Ніякий закон не єсьміє
обовязувати без згоди обох
палат; аж тоді може бути
предложений султанови до
санкціонування. Право ви-
готовлювання проектів нових
законів належить до пра-
вительства.

Судові розправи мають
вести ся явно.

Початкова наука є обо-
вязкова для дітей всіх го-
рожан.

Одна з точок конституції
застерігає султанови право
видалювання людей, які бу-
дуть небезпечні для дер-
жави.

Отся подана в скороченю
конституція, тинаєсь уже
майже 40 літ в урядових
архівах Туреччини та аж
ноді послїдних днів вид-

вигнули єї із забутя. А має
она уже свою історію.

Було се в році 1876. Звіс-
ний із своєї енергії Мідгад-
баша, голова т. зв. прогрє-
систів, вістав покликаний
на президента турецької ра-
ди стану і подав у мініс-
терство проект конституції,
який правительство навіть
не взяло під розвагу Мід-
гад старав ся всіми силами
о приєднанє прихильників
для свого проекту, що ему
вкінці і повелось о стіль-
ко, що правительство по-
чало розглядати поодинокі
точки проекту. Однак ту-
рецькі софти (духовники)
уже з гори не ворожили ні-
чого доброго, бо були лихі
на Мідгада, що він у своєму
проекті зрізнав Магомеда-
нів з ісповідники других
релігій.

1876 року підчас війни
в Сербією, засів на престо-
лі теперішній султан Аб-
дуль Гамід, як наслідник
божевільного брата Мура-
да. Із єго вільнодумности
віщували дуже багато. І він
справді таки в сїм році за-
повів реформу державного
законодавства. Мідгадбаша
вістав великим везиром чи
начальним секретарем дер-
жави.

Коли серед таких обста-
вин зібралась конвенція в
Константинополї (на вне-
сєне Англії) щоби для по-
лудневих Славян на Бал-
канї вибороти самоуправу,
використала Туреччина сю
хвилю і задумала оголоси-
ти конституцію.

І справді в грудні ого-
лошено єї торжественно а
султан велів повідомити об-
сїм обї палати. Вже здава-
лось жите Туреччини змі-
нить ся і она стане в ряді
других культурних народів,
та ба! Як в кождім краю,
так і тут знайшлись оди-
ниці, що волили в каламут-
ній водї рибу ловити. Були
се турецькі аристократи-
урядники, які ніяк не хоті-
ли конституційної управи
в державі. І їх вплив пе-
ремїг. Не минуло року як
парламент розвязано а кон-
ституцію знесено. Автора-ж
єї Мідгада башу засудив сул-
тан на вигнанє. Їму зака-
зано перебувати в границях
Держави. Аж тепер она
віджила та не знати яка єї
дальша судьба, бо ж тепер
положенє Туреччини дуже
небезпечнійше, більше мо-
же як в рр. 1876 і 1877.

Та, сама конституція ду-
же гарна річ, лиш о скіль-
ко она корисна для краю
або ні, залежить від сих,
що єї виконують та в пра-
ктиці примінують. Так і
в Туреччині.

Е. Г.

О г л я д.

На європейській політич-
нім небосклонї нависли важ-
кі чорні хмари. Здаєть ся,
леда-хвиля заграють гар-
мати, підуть — а люди
проти людей, попливе
струями кров, заплачуть
сироти, вдовиці, батьки, ма-
тери.

Підуть люди проти себе!?
Нї! Іх поженуть мордувати
себе!

На цілїм балканськїм пів-
острові усі держави явнє
готовлять ся до війни. Від
сеї війни безпосередно за-
висять існуванє одної дер-
жави, іменню Туреччини.
Над нєю зависла важка
година, хвилина єще, і во-
на розлетить ся, чи вгляд-
но єї розшарпають „добрі
сусїди“. До сєго прилучи-
ла ся політика Австрії, яка
невдовслена дотепрішнїми
своїми н-бутками, Боснею
і Герцеговинєю, вічно ду-
має, щоб свої границі єще
більше посунути на полуд-
нє.

Другі держави—такі як
вона поклянають ся рабів
ничим принципам в полі-
тиці—на разі придивляють
ся визом заходам Австрії і
ждуть нетерпеливо на сю
хвилину, коли зможуть вмі-
щати ся. При сїм найне-
щасливїйшу ролю відіграє
Нїмеччина, яка всіма лише-
на, судорожно хопила ся
Австрії, яка будь-що-будь
має зовсім відрубні інтере-
си.

Політика Нїмеччини в по-
слїдних чотирох роках зна-
чно до сєго причинила ся,
що загальні європейські від-
носини погіршили ся. Що
для несупкою в Європі
не робить Балкан, се ро-
бить „генїальний“ Віль-
гельм II. Він має спеціаль-
ний дар розсївати кругом
себе несупокї і своїми мо-
вами та висказами причи-
няти ся єще більше до на-
пруженя і так вже напру-
жених міждержавних від-
носин.

Росія, яка все єще не
підняла ся від страшного
удару, який її нанїс Япон,
працює дальше над при-
верненєм „внїшнього ладу“,
не лиш пороком, оловом і
стрічком але і при помочи
своїх дипломатів намагає
ся відзискати опять стра-
ченє значїне в міждержав-
ній політиці.

Поза Європою відносини
також не ліпші. На дале-
кім вєходї Азії; в Японї,
наступили значні зміни, я-
кі зовсім не вийшли в ко-
ристь народних мас. Хїни
стоять на порозї політич-
ного перевороту. В вели-
канських посїлостях Анг-
лії, в Індїях кипить, і зда-
єть ся, близько уже хвили-
на, коли Азіяти з своєю
старинною культурою і з
сотками мільонів населєня
вірвуть ся, аби скинути
ярмо накинєне їм Англії-
цями.

В тїй борбі — зовсім при-
родно — возьме удїл цілий
світ. Що і Злучені Дер-
жави через набутє фїли-
пінських островів в отєку
заверуху також будуть вмі-
шані, річ зовсім природна.

Здаєть ся, що раз близ-
ше та „хвиля, коли „про-
клїн злого діла“ здійснить
ся, коли на усїй людєко-
сти крїваво пімстить ся за-
сада політики наших дер-
жав: „сила перед правом“. Чи
однак нова людєкість,
яка вийде з сього правдо-
подібного крївавого хресту,
позбуде ся старих своїх
блудів — годї надїяти ся.

Де що з Ююарну.

Дня 2-го листопада с. р.
відбув ся у нас перший
Український бал з
дуже величаво. Вже о 5 їй
годинї простора гала запов-
нила ся по береги, гості зо-
жили хороший дар грїшми
на свою гр. кат. церков і
забавляли ся примірно аж
до рава.

Про се згадав я лиш так
мимоходом. Головно хотів
я тут написати пару слів
про гла-диківську шмату,
„Поступ“, а властиво про
допис в нїй поміщену в
в 30-їм числі, а підписану
„Йосиф „Фентон“. Нехай
щ. читачі не думають, що
се є якийсь випорток, або
що се якась мізерія фізична
і духовна — се сам дописува-
тель „Поступу“ Його бать-
ко і мати се щїрі гр. кат.
Має трьох братів, котрі жи-
вуть тут в Ююарку, Н. Дж.
і які як один належать до
Р. Н. Союзу і суть щирими
Русинами. Але наш Осипчо
не в таких вдає ся. Його
вже в малку призначено
до чогось великого, неви-
даного, чудесного. Вже ви-
ховає ся не аби де, а в се-
лі Семєшові, в двірській
стайні, в полові. А потом
через 20 літ був двірським
самим ½свино-пасом (на ці-
лого бракувало йому розу-
му:) А потім приїхав до
Америки і жив собі як не лю-
ди, то хоч біля людей. Але
коли його викинули раз з
закристїї гр. кат. церкви,
то тоді нараз став він за-
пеклим ворогом гр. кат.
церкви, єпископа, Україн-
ців і т. д. Но, і дотерва тут
зробив карїєру, бо став аж
дописувателем і то не чо-
го бути, але аж самого „Посту-
па“, і тоїтоже некимбудь до-
писувателем, але таким я-
кого певно нїодна часопись
на свїті не має: дописува-
телем, який сам не вміє не-
го, що „люмера“ постави-
ти, але навіть не знає в
котрого боку взяти перо в
руку. Не єсьміє ся чита-
чі, але се факт, що той, хто
підписаний під згаданою
дописою в „Поступі“ не
вміє навіть свого власного
імени підписати. І такі лю-
ди беруть ся чернїти і кри-
тикувати нашого Єписко-
па. Чи не єсьміє се людям
сказати? ... Говорять лю-
ди — а я за ними повторюю
— що сарака пішов до Дж.
Сіті за се що редактір по-
ставив його „мє нє о“ в га-
зетї, чистив йому цілий мі-
сяць чоботи.

Така то біда з неписьмен-
ним дописувателем „Пос-
тупа“

Від уряду ч. 190 Р. Н. Союзу
Гр. Гінда справ-к.

ХРИСТОС СЯ РОДИТЬ!
Серія переписних листків
(посткарт), 6 штук, призна-
чених на Рїздво і на Но-
вий Рїк, з дуже гарними ри-
сунками в руськїм характе-
рі, коштує 25 цєт.
Папір листовий з повіншо-
вачєм Свїят і Нового Року,
з збразками, 12 шт. к за 25 ц.
Набувати можна у Руській
Книгарні під адресою:
RUSKA KNYHARNIA
404 Broadway, Scranton, Pa.

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.Anth. Cukrowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.Terms: Two dollars a year.
Established 1893.Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“**газетний лист для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00Оплатувати газету треба все-
гда з гори.Гроші треба посылати в ре-
дигуванім листі, або через
експресовий, або поштовою по-
штою (моні ордер). Money
order, то є картку, котру діста-
єте від почтара або агента на
експресовій офісі, пішлить нам,
то без того ми не годні грошей
дістати.Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Хто хоче, щоб його адрес змі-
нили мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.**Лист із старого краю.**Дорогі Земляки! Вже від дов-
шого часу читаю Вашу „Свобо-
ду“ і тішуся, коли знайду в ній
щонебудь, що веселить серце і
душу і сумую, коли прийдеться
читати сумні події з життя і
вчинків всіляких наших воро-
гів, які намагаються ся розшма-
тувати невеличку частину на-
шого живого організму на віль-
ній землі Вашингтона. Відні-
ми, брати чорноборби. Тут в
краю переслідують нас на кож-
дому кроці „братя Поляки“ а
там, за морем, сповняють ту са-
му роль галицькі та мадярські
москвофіли, а навіть якісь-там
незалежні, що за марини гріш
вислугують ся чужинцям та ви-
рікають ся своєї народності і
своєї руської віри.Не знаю, які там властиво
порядки у Вашій новій вітчи-
ні, бо з самої газети не можу
всього дізнати ся, але все таки
чую, що там не всьо гаразд, бо
масте занадто много ворогів і
за багато вони воюють між на-
шим народом. Такий приміром
Луцки, що втік звідси перед
криміналом, у Вас сповняє ро-
лю якогось єпископа, якогось
спасителя американської Русі.
Не годен я також порозуміти,
як можуть удержати ся поміж
нашими заморськими Русинами
такі Гладки, Фекули, Жатков-
чи, Угрини і та кліка мадярських
духовників, що так завзято по-
борюють Вашого єпископа і
тих здорово-мислячих Русинів,
що коло него групують ся. Я
знаю дуже добре наших мужи-
ків, бо між ними живу і сам виї-
шов з під селянської стріхи. Бу-
ваю з ними часто на розмаїтих
вітах, розговорюю з ними про
їхню біду та горе і все ціную у
їх здоровий хлопський розум
та патріотичні почування. Що
властиво стало ся з тим нашимській землі? Невжеж він забув,
звідки вийшов, забув на ті злид-
ні, що були його уділом від са-
мого дитинства, забув на ту
нужду, на котру дивив ся вла-
стими очима? Чиж би справді
він там, в новій заморській ві-
тчині не здобув ся хоч на кри-
хітку тої енергії, якою він тут
так знаменно визначав ся в
боротьбі о свою селянську долю
і о щастє своєї рідної країни?
Яка сьому причина, що наш на-
рід в Америці дозволяє собі гра-
ти на носі усяким зайдам і за-
продавцям, що дозволяє черни-
ти свого першого єпископа, уї-
дати на князя своєї церкви? Не
знаю. Може горячка як найбіль-
шої наживи вижерла з грудий
нашого мужика іскру людсько-
го достоїнства, може тяжка бо-
ротьба о хліб насущний не дає
йому бачити грізного лиха, мо-
же він вже забув, „хто ми, ким і
за що закуті?...“Братя дорогі! На милість Бо-
га, витолкуйте мені сесе пита-
нє, скажіть, що з Вами діє ся,
чому Ви не зробите якого ла-
ду у новій вітчині, чому не ста-
нете муром як один муж і чому
не виженете із своєї хати тих
Юдів, що тягнуть Вас до чужої
кошарп, у чуже ярмо?!Отямте ся, Родимці, органі-
зуйте ся та ставайте всі під од-
дин прапор, під стяг наш рід-
ний, церковно-народний. За
свою руську віру, за нарід рід-
ний ідіть сьміло у бій, не дай-
те топтати безхарактерним ви-
родкам тих ідеалів, за котрі Ва-
ші предки кров свою пролива-
ли, білими кістками поля сте-
лили. Гляньте ще раз за море, у
свою стару вітчину. Тут ми, му-
жики, гіркі слези ковтаємо, а
ле свого не попустимо. Ми
сьміло наставляємо свої груди
на багнети та кулі наших спо-
конвічних ворогів і кладемо на
жертвенник народний нераз і
своє, горем прибите жите, щоб
тільки вибороти лучшу долю
своім рідним і своїй дорогій су-
спільності. Вже немало відваж-
них борців покляло послідними
часами свої козацькі голови у
сирі землю, а на сьвіжих, не-
порослих могилах кріплять ся
духом прочі народолобці, гар-
тують свою енергію і не упа-
дуть, не спінуть, поки не зійде
ясне сонечко, поки не запану-
єм усі на нашій — не своїй
землі. А Ви, Братя Американ-
ці, мали би бути гіршими від
сих наших хлопів-чорноборбів,
мали-б Ви забути за своє народ-
не достоїнство, за честь своєї
Вітчизни? О, ми так вже про
Вас не думаємо, не хочемо ду-
мати! Ми вірим, що Ви будете
стояти твердо за свою віру, за
вітчину, за свого першого Вла-
дику, за всіх тих, що бажають
Вам добра, що разом з Вами
сьміють ся і плачуть.От так то, дорогі Земляки, я
гадав спершу написати Вам де-
що за наш галицький рай, за
наші злидні, а прийшло ся ро-
бити Вам докори. Не дивуйте
ся, Братя, тай не нарікайте на
мене, бо я не ворог ані
Вам ані нікому на сьвітї. Нехай
кождий чоловік уживає до ско-
чу всіляких дарів божих, нехай
вдоволяє ся своїм питомим до-
бром, але нехай ніхто не витчає
своїх брудних рук по добро-
мого народа. Проти того я бу-
ду завжди протестувати, а зі
мною тисячі моїх однодумців,
котрі чуже шанують а своє лю-
блять та почитають. „Чуже ша-
нууй, а за своїм в огонь!“ — так
учили мене мої батьки і так я
учу своїх менших братів хлібо-
робів.Моїм щирим братам, неustra-
шим борцям за волю, щастє і
честь нашої великої Вітчизни
шлю сердечний привіт і поздоров.
Нехай Всевисшний кріпить
Ваші сили і нехай благословить
Вам і Вашим любим родичам.Другим разом напишу більше
і може що цікавішого, а поки-
що: працюйте!

Ваш брат і друг

**Слівце до всіх Пов. пп. місцевих Організаторів,
Всч. Отців, а взагалі до всіх сьвідоміших
одиниць широкої Америцької Русі.**З днем 2 го Грудня с. р., в припорученя Гол.
Егзекутивного Комітету „Р. Н. Союзу“ прийняв я уряд
Гол. Організатора тоїж організації.Припоручене мені діло приймаю радо, хоть зняю
ві свого власного досвіду, що кожде, хотьби і най-
краще діло, через несвідомість, або злу волю де-
яких одиниць, не обійдеться ся без ворожнечі, а тим
сьамим й без кривані. Одначе, потрудитесь по змові і
силам для так славної і могутчої організації, якою є
наш „Р. Н. Союз“ для організації котра від самого
початку свого заснованя, через точне і совісне спов-
нюване своїх обовязків втерла уже не одну гірку
сльозу, наших сиріт і вдовиць, а що найважніше,
працювати для такої організації, у котрій знаходить-
ся цїлковитий захист перед „чорною годиною“ наш чор-
нороб, яка не відмовляє свого морального і матері-
ального попєртя нашим заточенцям, для організації
звіної ві свого патріотизму, для організації, в якій
почетне місце займає наш Прєосьвященний Владика,
— працювати для тої організації, для єї добра, і ро-
вою невдержити мене мабуть нічо.Одначе, щоб в припорученого мені діла вивяза-
тись як слід, та щоб мої щирі змаганя увінчались як
найкращим успіхом, — слідом мого попередника, п.
Андрея Гєли, звертаюсь і я ось сею дорогою до всіх
Вас, Пов. ПП. місцеві Організатори, і отсам до сьлі-
дуючої Конвенції „Р. Н. Союзу“ затверджую Вас в
уряді. Звертаю ся до Вас в просьбу, щобсьєте і на-
дальше трудили ся на славу і могутість нашої оди-
нової широ-руської організації в сїм краю, а тим са-
мим сповнили свій патріотичний обовязок виглядом
тих, котрі простягають й простягати муть в будучно-
сти свої руки до Вас...Особливо звертаюсь до Вас, Всч. Духовні Отці,
як до людей, котрі неоден раз уже в наших суспіль-
нім житю, дали доказ, що й доля нашого мужика Вам
не чужа..., а такої рідна своя і питома. Особливо тут
на чужині, де становите одиноку майже інтелігенцію
сього нещасного нашого народа!...

Потрудіть ся по змові і дальше!!!...

А нарід наш, бачучи Вашу добру волю, переко-
навшись як горячо його духова і економічні неволя
лежить Вам на серцю, піде за Вами, піде як йде
дитина за ненькою сердечною та кохавою, піде хоть
і в огонь!...Маючи незломну надію, що тих пару моїх стрі-
чок нелишать ся поміж Пов. нашою Публікою в А-
мериці без відгону, остаю з глибоким поважанем.
Михайло Бєля.**Відповідь о. Н. Стецовичу.**

(Конець.)

Вісімнадцять „добрих духовників“ не підписало
протесту проти буллї, але ва се вони разом з вами,
о. Стецович, обвиновачують Владика, що Владика не
лиш не підписав протесту, але що знав про буллу
перед своїм іменованем на єпископа, що Владика сю
буллу прийняв а навіть, що прирік її ввести в жите.А що сї всі обвинуваченя се лиш влобні ваші ви-
думки, то сего такої ви самі „добрі духовники“, до-
казали. Доказалисьєте сего іменно тим фактом, що
обжаловалисьєте Єпископа перед Апостольським Лєге-
гатом, що Єпископ Ортинський не хоче узнаги буллї.
Бачите, тоді то може перший і послідний раз
сказалисьєте правду, коли то ви думали току правдою
наробити пакостий. Во се такої є неоспоримою прав-
дою, що Єпископ не хоче буллї узнати.Се також є правдою, що сей протест, який під-
писало 73 сьвященників — Єпископ не підписав, але
ва се Єпископ сам, зі своєї сторони внїє просьбу у
Рим проти буллї і тогу просьбу вислухано: Рим буллї
ніколи не введе в жите, її ніколи не буде вишню-
вати ся — хіба лишень, що ви, „добрі духовники“
будете за нєю просити. А ви до сього здібні,
бо навіть ми знаємо про один такий факт,
що комітет тих „добрих духовників“ був
тепер недавно у одного айришського єпис-
копа і просив його, щоб він прийняв їх „добрих
духовників“, під свою власть.

Такий се ваш чесний характер, ви „zadolicai“!

Обвинувачуете нашого Владика, що він занепасти-
в наш грецький обряд. На отсю немудру жалобу віз-
ву на сьвідків хіба усіх наших здоровомислячих вірних.
Візву усіх тих, що виділи на власні очі, як Владика
сповнює і служить нашим обрядам. Нехай вони ска-
жуть, хто гарнійше заховує і відправляє після при-
писів нашого прєгарного, сьвятого обраку, „добрі
духовники“, чи наш Владика?... Чи ви і сего не знаєте?
А коли ви під обрядом розумієте: виповнюванещенників, то я і на се сьміло можу вам сказати, що
Владика і в тім взгляді не погубить нашого обряду.
Во прошу вас: чи днесь не миропомазують наші сьвя-
щенники, хоч уже рік, як Владика є в Америці? Чи
за сей час не прибули жонаті сьвященники до Аме-
рики і чи Єпископ може їх не прийняв? Вони прий-
шли і Владика їх прийняв — але се вам не перешко-
джує безлічно брехати. Чому-ж би ні?... Се-ж прєдїнь
ваша друга вдача. Ва вже здаєсь і забули, як то
правда виглядає!

* * *

Ваша глупота і слїпота * дійшла наконєць до таких
кольосальних розмірів, що ви вже у свої брехні міша-
єте і Рим. Ви так пишете, що виглядає, неначе б то
Рим є єпископом Ортинським заключає якийсь по-
гаємний контракт, на підставі якого римський Папа
заїменував „vo Ameriku Episkopa ne greko-
katolickoho, no vorreki vsej srgavnoj
politiki „Rutenijanskoho“ а се лишень
тільки для того, „čtoby Ukraina mohla budo-
vati sja“. Се ваші власні слова, о. Стецович. З тих
ваших слів виходить ясно, що Рим лишив Єписко-
па Ортинського вольну волю будувати Україну, а ва
се Єпископ спровад привілеї і права нашої церкви.І чи се можливе, щоб в якій голові хоч в пару
ядоровими клепками зродила ся така кольосальна
глупість?Чи буде розумний чоловік історичні факти пе-
рекручувати без найменчих підстав і доказів? Во чи
можете ви, о. Стецович, ви „Svitlij gozime“, оден оц-
нісенький аргумент або документ навести як доказ
ваших горячкових маячень і фантазматорій?Нїколи! Ви самі можете в що вам ся подобає ві-
рити, але не жадайте, щоб цїлий сьвіт здурих — і
повірів вашим виссанням в пальця глупостям.

* * *

Але се знова не є цїлком виссане в пальця, що
ви отверто признали ся в Мадарській часописи „Gor.
Kat. Szemle“, що ви не єсьте Русин ві рутен, але що
ви є „gorosz“, та що ви і в „Вїстник-у“ признаєте ся
що ви не є зовсім „рутен“ (русин).Певно пригадуєте собі о. Стецович, як училисьє-
те в тім часі, коли то у вас було єще молоко під но-
сом у катехізі „Kutky“. Там на питанє: „Якої ти є
віри?“ ви мусїли так відповісти: Сьєм православний
христїанин, православно католицької віри, руського
віроісповіданя. Прошу сї слова „руського віроі-
сповіданя“ перевести або на латинський або на ма-
дарський язык, то чи се не буде звучати по латині:
„ritus rutheni“, а по мадарськи: „ruthen pertarta-
su“. Завєжди буде лишень ruthen—русин. А зовсім
не кажіть, як се ви писали в Gorog Katholikus Szem-
le, „що назва ruthen—русин є видумана доперва в
найновіших часах. Ой, зовсім ні!Пропу читати історію! Бєля IV, король мадар-
ський, в Арпадів, єще під 1252 роком так пише
Іннокентію IV, римському Папі: „Supplicamus itaque
sanetitatis vestrae dementiam, dignemini reducere in
memoriam, qualiter nos laboraverimus..... in conver-
sio Ruthenorum ad obedientiam sedis apostolicae,
quorum legati vel iam accesserunt, vel sunt in proximo
ad vos receniter accessuri.“ Се по руськи значить тіль-
ки: „Просимо також Вашої Сьвятости, будьте ласкаві
пригадати собі, кільки ми трудили ся.... над при-
верненєм Русинів до послушеньства римському
престолови, яких послали або уже там прийшли, або в
недовзі мають надїйти.“А, прошу, чи тамите про славне населєне Руся-
нами Угорщини в XIV-ім віці під управою блаженної
пам'яті славного князя Теодора Корятівича, я-
кого всі історичні документи мадарські не називають
інакше, як „dux ruthenorum—князь Русин“.Мункачівські єпископи в усіх правних докумен-
тах називають ся не інакше, як: „episkopi ruthen-
orum — руські єпископи“.А прошу: чи се не є більшої ваги, як себе народ
сам називає, чи се, як його дехто самовільно хоче
називати? Таж наш народ, де лишень оберне ся на
сьвітї, усюди називає себе лиш русином. І тому, о.
Стецович, чи вам се подобає ся, чи не подобає ся, ви
також мусите його називати Русином. А слово русин
по латині пише ся лишень „ruthen“.А Римляни перебрали назвиско „ruthen“ із грець-
кої мови „rutti—ruteni“. І колиб вам була борода не-
заросла ваш дитинячий розум, то були бсьєте прига-
дали собі се, що певно в молодості училисьєте ся, і-
менно, що в грецькій мові подвійне ss правильно пе-
ремінює ся в подвійне tt, як приміром в слові thalas-
sa-thalatta, і що Греки вимавляли сє форму слова, яка
ім лїпше підходила. А назвиско Русинів писали або
russi або rutti, а в слід за сим Римляни з того зробили
ли „ruthen“.Що тикає ся етимології мадарського слова „o-
rosz“ то повинні ви знати, колиб лиш не була тота
борода, що се мадарське слово є зложєне з двох ча-
стин: „o“ і „rosz“, де „o“ по руськи значить „дав-“

ний, старий" а знов слово „rosz" є перемадяршене руське слово „ruch". А чому? Бо як що Мадяри прибули до Угорщини, то вони найшли уже там Русинів, християн після грецько-католицької віри. Як що згодом одна частина Мадярів охрестилася після заападного, латинського обряду, то вірних старшого грецького обряду назвали „oh tu" (се вже новіше слово) або „o-rusz", то є такий русин, що придержує ся старшого обряду. Оє факт!

А ви, о. Стецович відкрещуєте ся від назвиска „ruthen"—русин, а хочете називати себе „ogorz-om". Се для етимології і для ученого чоловіка є одно і те саме. Але не є днес те саме в буденній мові. Чому? Бо Мадяри слова „ogorz" уживають днес лише в обидливим значінню, коли хочуть над нами поглумити ся. Ми, Русини, не хочемо увнати сего нинішнього слова „ogorz" еще і в того вигляду, що Росія називає ся по мадарськи „Ogorz-Ogryzag" — а ми ані не вємо, ані не хечемо бути москалями ані під виглядом віри, ні язика, ні національності — одним словом не єсмо нічим спільним з москалями.

І тому не гнівайте ся о. Стецович на мене, як що я мушу наконєць із всього вище сказаного вывести і конклюдю, яка не може інакше — на жалє — авучати, як що ви, о. Стецович, і всі тоті, що держать ся ваших поглядів (гадаю, що таких є воесім не багато) єсьте: запроданці своєї народности, не послухний і безсовісний син свого Владки, безхарактерний і глупий чоловік.

Поначе як раз для вас видумано латинську пословицю: „Si tacuisses, philosophus mansisses" — „колиб ти мовчав, то можна б тебе уважати мудрим". А позаяк ви пописали самі дурниці — то вже тільки ваша вина, що вас всякий уважає дурнем.

Приходить мені на пам'ять одна стара приповідка. Одного разу осел вельми сумував, що і люди і друга худоба уважає його великим дурнем і підсьміхає ся з нього. „Пождіть" — мізкував осел — „прочу я вас" — і видумав страшну річ. Ровдобув десь шкуру льва та вліз у ню. Люди і звірі побачивши на дорозі льва у страхі і переполоху поровбігали ся на всі сторони. Се страшенно подобало ся оселові і в великої радости забув ся сарака та заревівсьом питоми голосом ослачим. І його по голосі пізнали і звірі і люди і збили його так, що ледви його власна ослача шкура лишила ся на нім ціла.

Даруйте, о. Стецович: „Si tacuisses, philosophus mansisses".

Пробудивши ся Русин.

— Австрійський амбасадор в Константинополі дня 29 м. м. опіть заявив турецьким властям, що бойкот австрійських товарів в Туреччині став вже для держави невиносимим. Заявив, що відіжджає до Відня і до того часу не поверне на своє становище, доки Туреччина не положить кінцець бойкоту. Рівнож австр. уряд мав звернути ся до французького уряду з просьбою о інтервенцію однак безуспішно. Франція заявила, що до справ балканських зовсім не дуває мішати ся.

— Як доносять з Little Rock, Ark. дня 24го м. м. циклон вивірив там страшні шкоди і спустошення. Майже 20 осіб згинуло, множество є покалічених. Кілька містечок і величезні простори лісів цілковито знищені. Циклон знищив слідуєчі містечка: London, Piney, Waller, Lethro, Lodi, Lewisville, Paterson, Perryville і часті містечка Mulberry. В містечку Piney згинуло 20 осіб. Вид по бурі був страшний. Як далеко заглянути оком, видно лиш самі завалища і руїни. Циклон зірвав ся раптовно в близькості ріки Арканзас.

Такий самий циклон 26-го м. м. навістив і стейт Мо., а іменно повіт Christian; 14 домів знищених а 7 осіб тяжко покалічених. Циклон дув зі шкорою 76 миль на годину.

— Славний процес Roy-a Lamphere, якого обжаловувано о замордованє славної Гуннесової і її трое дітей дня 24 лист. укінчено. Після обжалованя виходило, що Lamphere підпалив дім Гуннесової ранком о 4-й годині. Оборона однак достарчила докази через свідків, що дім Гуннесової горів уже о 3-й годині ранком, в яким то часі обжалований був в одній хаті віддаленій кілька миль від місця катастрофи. Після тих зізнань є загальне переконанє, що обжалований має знамениті шанси бути увільненим.

— Як доносять льондинські телеграми дня 2-го с. м. архикнязь Франц Фердинанд стане дійсним владітелем Австро-Угорщини. Колиб до сього не було потрібної згоди австрійсько-і угорського парламенту, то цісар Франц Йосиф бувби заіменував свого 46-літнього свояка співрегента. Як тепер оголошують, архикнязь Франц Фердинанд уже від кількох місяців є владітелем цісарем Австрії, лиш тільки не має еще цісарського титулу. В сей спосіб власне товкують агресивне поступованє австрійської політики в балканських справах.

— Дня 28-го м. м. в майнах в місцевості Monongahela, Ра. случила ся страшна експлозія якої жертвою пало 138 людей. До слідуєчого дня вечером добуто ледви 56 трупів; над добутом дальших 82-ох працюють без переривно. Поміж трупами добуто також труп сина владітеля майни, звісного мільонера Ivill-a. Поміж убитими добуто всего лиш одного, Ф. Еллінгера живим. Більше як 12 годин лежав він тяжко покалічений поміж більше як сотнею трупів. З початку думали, що в наслідок страшної катастрофи нещасний стратив розум, однак за кільканийцять годин він вже о стільки прийшов до себе, що зміг описати як наочний свідок випадок. Оповідає, що вибух кинув ним яких 75 ярдів далеко, в наслідок чого він стратив свідомість. В наслідок страшного нещастя яких 10 осіб стратило розум, яких свояки в майні погнали.

— Вибір республіканського кандидата президентом Злучених Держав коштував партію тільки 1.655.518.27 дол. На суму зложили ся так корпорації, як і поодинокі люди. Найбільшу „вкладку" дав брат Тафта, Кароль Тафт, бо 110.000 д. Президент Рузвельт дав 1000 дол. за

кошта виборів. Демократи зложили всего лиш 620.644.77 дол. і тому не дивно, що їх кандидат впав.

— Стейт Нью Йорк закупив на острові Fire Island 160 акрів землі, які до 4-ох літ після плянів мають бути перемінені в чудовий парк. Парк сей однак вже по двох літах має бути відданий до публичного ужитку і безперечно стягне сотки тисячів з Нью Йорку, які схочуть в неділю відітхнути чистим, морським воздухом. Держава призначила на кошта заложєня парку 500.000 дол., кошта сі однак показали ся о много за малі.

— Дня 20-го м. м. на Gold st. в Брукліні случила ся страшна катастрофа. В місці де буде ся головний каналізаційний шахт, в глибині 47 стіп було занятих яких 25 робітників. Нараз з громовим лоскотом пукли рури водні і газові і серед страшного хаосу води, огня, газу і граду каміня згинуло 16 робітників. Експлозія була така страшна, що в обсягу одного блока захитали ся усі каміниці, в яких в многих місцях попукали наскрізь стіни. Доперва по п'ятої годині нах удало ся замкнути воду і газ і взяти ся до ратункових робіт. Коли вздержано приплив газу, погас огонь, що бухав неначе з вулкану. Але тепер показав ся новий пожар: горіли дошки і стовпи. Сторожа пожар на не могла лити багато води на горючі предмети, бо бояла ся нової експлозії, якб потягнула за собою нові жертви. Дперва в три дні, то є 23, удало ся видобути першу жертву катастрофи, сім літнього хлопчину. Дальші роботи тривають гарячково.

— Сто двадцять три особи найшло страшну смерть по причині спалєня ся англійського пасажирського корабля „Сардинія", дня 25-го листопада в близьку острова Мальти. Парохід сей був переповнений путниками, що удавали ся до Мекси. Жертвами катастрофи пало 100 Турків, 5 європейців, а решта, се залого і служба корабля. Залого з героїзмом видержала на своїх становищах до послідної хвилі, а коли помпи стали ся уже безужиточні, капітан сам станув коло керми, звернув корабель до берега і згинув на становищі.

— В наслідок зливних дощів протягом послідних трох тижнів усунула ся земля під греблю Гатун при будові панамського перекопу. Се тама була призначена до повздержаня вод ріки і мала з початку лишєнь 50 стіп ширини, яку потім поширено до 300 стіп. На усуванє ся землі нема ради. В наслідок сего залізничі шляхи на дросторони кількох миль стоять під водою. Се спричинить нове опізнєне будови панамського каналу.

— На відбувшім ся недавні обіді у Рузвельта в Вашингтоні був присутний також і ново вибраний президент Тафт. До зібраних вечером Грєпрезентантів він відозвав ся: „Ми прїрекли зміну ценової тарифи і ся зміна буде дійсною вимною". Після всякої правдоподібности першою справою, якою вайме ся конгрєс, що збере ся в тиждєнь по інвєгурації Тафта (4-го марта 1909 р.) буде власне справа ценової ревізії.

БЕЗЛИЧНА БРЕХНЯ „ПОСТУПА".

В. д. 44. „Поступа" написано, що до православної парохії на 14 ули в „Русскомь домѣ" вписало ся понад 250 членів, і що більша частина парохіян то бувші мої парохіянє. Заявляю публично, що ані Андрей Балтарович, ані Петро Цимбаровський, ані Василій Овчаровський, ані Петро Шиманський голівні урядники тов. Галицьких Русинів не належали цілком до моєї парохії, за час мого душпа-

створєня в Нью-Йорку, і що то безлична лож, мовби більшість з тих новозаписаних царєславних були моїми парохіянми. Я дотепер не знаю, ані одного, котрийби був передше моїм парохіянном, а тепер став царєславним.

Звизаю протє, що би згаданий царєславний „Поступ" виявив публично поіменно, що більшість з тих 250 нових членів були моїми парохіянми, а єсли того не зділає то раз на все остане безличною брєхливою царєславнею помийницею.

New York, 1. дец. 1908.
о. Ник. Підгорецький,
Руский Греко-Катол. парох.

— Подаю до відомости, що моя адреса теперішня єсть на-
против самої церкви:
Rev. N. Pidhorecki,
329 East 20 Street,
New York, N. Y.

-50

ELIZABETH, N. J. бр. сьв. Вол. Вел. від. 65 дає до відомости членам, що річний братський мітинг відбудеть ся на дни 13. грудня с. р. На сім мітингу теперішній уряд зложить справозданє із своєї діяльности і переведеть ся вибір урядників на слідуєчий рік. Кождий член мусить на мітингу явитись, в противнім случаю заплатить 1.00 дол. кари.

За уряд Братства:
Юрій Кравець,
Василь Левчик

ХТО МЕНІ ЗАПЛЕ
докладні адреси своїх знакомих, працюючих тепер по робочих плейзах, дістане даром від мене великий образковий калєндар або красну книжку до молєня. Адреси належить василати до:
John Nemeth,
457 Washington Str., New York

Если вы опитаете
добру вisky (горівку)
напушіть сейчас до нас, а ми вишлемо Вам без кошту повну квартиру найліпшої віски (горівки).
SECURITY CO.,
S. 252 Waler str., Chicago, Ill.

Весь сбор в пользу Союза Русских Рабочих.
Arlington Hall, 19-23 St. Mark's Place.
ЮБИЛЕЙНЫЙ
Спектакль-Концерт
СОЮЗА РУССКИХ РАБОЧИХ
И „РУССКАГО ГОЛОСА"
состоится
в Пятницу 4-го Декабря 1908 года
в 8 час. вечера

при участии всемирно-известной танцовщицы артистки „Metropolitan Opera House" Miss Дункан, артистки Miss Н. Адлер, оперного артиста Л. Самойла, артиста Дунаева-Чужбина, скрипача М. Дю...

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ
Грандиозный Бал
Потучая Почта, Конфетти, Серпантин, Лоторея-аллотрия, Художественные мисси.
РОСКОШНО ОБСТАВЛЕННЫЙ БУФЕТ.
Цѣны билетам 1.50, 1.00, 75, 50 и 35 сент.

H190

DR. RICHTER'S
PAIN-EXPELLER
Вы будете охоропері від боляних: РЕВМАТИЗМУ, ФЛЕКЮСІЙ, ПЕРЕСТУДЖЕННЯ, КОЛЕНА в боці, КОЛЕНА в груді, БОЛЮ ЗУБІВ, ВИВИХНЕННЯ, ПОТОВЧЕННЯ — если ужьне PAIN EXPELLER RICHTER'S „ANCHOR", скоро натрайте болочі місця після поучєня яке в кождою бутелькою получаєте. Завше тримайте бутельку в хаті, так що в разі потреби зможе те скоро васобіти. Всі аптєки продають по 25 і 50 цент. бутельки. Уважайте що кожда бутелька єсть печатана нашою червоною охороною маркою Anchor. Без сего єсть фальсифікат.
F. Ad. Richter & Co.
215 Pearl Str.
NEW YORK

Сими днями вийшов в друку:
ЗВІРНИЧОК
найкрасніших пісень церковних на Рєждєство Христ., Йордан, скрєсєнє, до Пр. Д. Марії і Св. Ритєли, в числі 18, по 5 центів нинимочу.
Хто пришло 50 центів дістане 12 жочок; за 1 дол. дістане 25 книжок. Збірники апробовані череа Преосвященнаго Владики Клар Ортіалєса. Зголосувати ся до
RUSKA KNYHARNIA,
404 Broadway, Scranton, P.
о. Ол. Пристай, сьв.

Читайте і
На підставі ухвали Конф. „Сомєа", кождє брати приналежє до „Сомєа", і сими нати отєі книжки:
1) Книжку членів (1м сьв.).
2) Книжку місячних сьв.
3) Книжку касову і щє сьв.
На єі книжки повинно єратєтє заслати 5 долларі сьв. „Сомєа"

ТОВАРИСКА ВОРОЖИ-
домова гра для розрє-
Ціна книжочки 15 цм
SVOBODA
184 Hudson Str., New Y.

ЗЕМЛЯ під ФАР-
В богатих околицях Rock Island і в Стейтах: Техас, Oklahoma, Kansas, Arkansas і Missouri много тисячів акрів плодотворної наводної землі. Тоті акри ж Вас, щоб Ви їх дальше розвинути? Ми є радостно хотїлиб помогітичому і практичному чоловіку, якийби якої небудь нацією знайти добре положєня. Описи условій в кождім сьв. станєте друковані в вашій рїзі дуже легко прозуме. Пішлє сьв. за платою почта, єсли хто в: C. B. Schmidt Commissioner of Immigration, Room 1100, La Salle Station, Chicago, Ill.
John Sebastian, Pass Traffic Manager, Room 1100, Frisco Building, St. Louis, Mo.

СОК З СЕ ЄСТЬ ОДИ-
РУСКА ОРГАНІЗАЦІ-
СОЮЗ ПЛАТИТЬ ТІ-
ДОЛЯРІВ ЗА ЧЛЕ-
ма-

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Падолєст.

3	Ч.	Григорія Дек., Анат.
4	П.	Вовед. Богород. в Хр.
5	С.	Фялїмона ап., Бикнїї.
6	Н.	25. Амфїлогія, Георг.
7	П.	+ Єкатєрини вич.
8	В.	Блїмєнта п., Петра ал.
9	С.	Алїпія, Якова пр.

— FREE EMPLOYMENT BUREAU за старєнем руської гр. катол. парохії сьв. Юрія в Нью-Йорку отворєно під ч. 339 E. 20. Str. Бюро се має на цілі вишукувати роботу нашим посєленцям і подавати їм зовсім безплатну поміч і пораду в тім вигляді. Поради ємігрантам і шукаючим праці, мушїнам, жінкам і дівчатам удїлює ся зовсім безплатно в годинах урядових: в будні дні від 3—5 по пол. і від 7 до 9 вечером, а в неділі від 5—7 вечером. Мєнаджером сего бюра є звїсний солідний і чесний Русин, Мїхалі Шапковський. Адреса бюра є: St. Raphael's Rath. Immigrant Society, 339 E. 20-th Str., New York, N. Y. З радости витасмо сєй важний і цїнний крок Ньюйорських Українців в перед. Про вагу тако-го бюра, здаєть ся, зовсім злишко писати, — се знає кождий. До сих пор наш Русин, приїхавши тут, був цілковито лишений усякої помочи, був зданний на ласку і нєласку усяким визисувачам, яким зовсім було байдуже, де, в яке місце, в які руки запродаєть ся їх. Днес наші посєленці найдуть пораду у своїх, і пораду зовсім безкористову і безплатну, отже тим з більшим довірєм повинні ся горнути до сєй нової інституції. Се бюро назвати можна добродїємством для нашого населєня і воно заслужє на як найгорячіше і найенєргїйніше поперте

так нашого загалу як і наших Ньюйорських товариств і братів.

— Причинки до „слави" Луцка. Дїло, в числі 257 з 13-го падолиста подає опіть декілька дальших цікавих причинків до характеристики Луцка, які для інформації наших читачів подаємо тут опіть в дослівнім передруці. „Наші ревеладії про ославленого пройдисвіта Єронїма Луцка знайшли відгомін в кількох інших дневниках, з котрих пр. „Słowo polskie" і „Галичанин", немїло очевидно вражені, старають ся хоч дрібку блудів сего „героя" приліпити до Українців. Над продуктами сєй українофобії переходимо до дневного порядку, а повторимо лиш і сказ „Głos-y", котрий про Єронїма Луцка пише, що „був се звичайний драбуга (rzejmieszek) і кшєнєвий злодій". На блазєнську замітку „Słowa polsk-ogo", будіть то Луцки був колись визначним ділчєм в „українській партії", пише „Głos": „Вшехпольський орган промовчєє дискретно, що Єронїм Луцки був в 1900 р. виборчим агітатором „гад-я narodow-o" (тоді „komitet-u centraln-ogo") в Кракові, де агітував за Шкарадком-Крольовским против тов. Дашиньского. Тоді Луцки стояв справді „u szczytu swej sławy, wpłynął w materjalnego drobytu" (яких по донєсєню „Słowa" мав заживати серед Українців). Нє перший се і не послідний випадок — пише „Głos" — що „гада pogodowa", наймає до поборюваня соціалїстів звичайних драбугів."

— На місце давнішого конституційного парламенту установив шах раду прибочну зложєну з 40 членів, самих шляхтичів. В сей спосіб Перзія стратила опіть конституцію, за яку стільки поплатило крови людю.

ANIELA ORZEC
Sylvan Court, New York City

ВІДЧИТ.

Заходом товар. „Просьвіта“ в Нью Йорку відбуде ся дня 6-го грудня с. р. відчит сполучений зі сьпівами і деклямаціями, в гали під числом 46 Ave. A. Початок о год. 5-тій по пол. Вступ 10 цнт. Весь дохід признає ся на бібліотеку товариства. На сей відчит запрашає ся усіх Українців так з міста як і околиці.

Комітет.

АНГЛІЙСКО-ПОЛЬСКИЙ І ПОЛЬСКО-АНГЛІЙСКИЙ ДИКЦІОНАР.

18.000 англійських і 12.000 польських слів, лучший як усе словари, докладна вимова, формат 5½х3 сім осьмим оправлений гарно в шкіру, 256 сторін з азбучним показником — коштує всего 75 цнт. Замовляти: Eug. Hwozduk Cherry & Beech 4-3 Mt. Carmel, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кожний може легонько заробити 12 доларів тижнево через розповсюджене нашого російського тютюну.

Пробу вислаємо даром. Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до Russian Tobacco Co. 132 Nassau Str. Room 301 New York, N. Y. 41-0

Руске Бюро Праці!

Маю честь повідомити Родимців, що мій офіс з'явився перенесений під низше подану адресу, і що сейчас вислаю до всіляких робіт так в околиці як і в місті.

По блишній інформації прошу вголосити ся до: I. РИХІНЬСКИЙ, 432 E. 5 Str., - - - New York.

Свій до свого!

Нумо Брати! Свій до свого! До Мамоша! Вей до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підпирайте. Мамош Руєн справедливий, А в бізнесі все утилий — Хто-же хоче більше знати, Прошу прийти й переконатись. Горівки найлучші має, Бо злих воєнім не тримає. Й так віску, комовицю, Для всіх добру сльовицю Арак, коняк, рум, паленка І кмітківа солоденька; Вина рівнож всі хороші І то за дешево і голіне. Пиво сьвєже і холодне — Лучше бути вже не годне. Є цигара, щоб курити Лип у него тра купити. Тому Брати, памятайте, Та до нього завертайте. А ті, що з контрів приїжджають Най сей адрес памятають:

Trof. Mamrosh, 110 Morris str., Jersey City, N. J.

Русини! позір!

По послідній ревізії книг банкових, державні контролери ствердили, що

German Savings & Deposit Bank на росі 14 ої і Carson улиці, South Side, **Pittsburg, Pa.**

є одним з найбогатших і найпевніших банків не тільки в Пенсильвенії, але в цілих Злучених Державах. Тому Русини уважайте, де маєте складати гроші на процент, де шифкарти купувати, і відки висилати гроші та де маєте залагоджувати справи військові і нотаріальні.

З поважанем, И. Ф. Ерн, А. П. Міллер А. Бучак, Русин.

Золота годинна І ланцюшон загармо! Американський вигарок з позолоченого або нікельованого металю. Ігарантує ся, що він тримає добрий час і рівняє 10-долларовий годинні. За дарко кому небуду хто спростить 24 каратів золотарських виробів 10 центових. Пршліть свій адрес, а ми аншлемо сь золотарські речі; коли спростить пришліть \$2.40 за спродані каратів а ми аншлемо сь годинну І ланцюшон. Crown Jewelry Co. Dept. 8 882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

Страйк в Пертамбою.

Положене робітників в цегольнях в Пертамбою, Н. Дж. було невиносиме. За свою тажку працю в цегольнях, працю, яка тривала десять повних годин одержували вони 90 цнт. денно а лишень в виімкових случаях і то велим мало чєсло 1.05. Наколи приходило ся їм робити понад звичайний час, то плачено їм 9 центів на годину. З тої платні вони жили гірше як худоба. В посліднім році виижено і платню о 15 процент з тої обіцянкою, що вибір Тафта принесе їм знова підвижку. І тепер Тафта вибрано, а платню — зовсім природно — аві не думає ся повернути опать на давнійшу уroveň. Люди знеохотили ся, почали нарікати, що не додержано слова. Не знають в який спосіб, мимо найтяжшої праці, за своїх п'ять дошть доларів тижнево вижити. Жадають додержання даного їм слова і приречення. Ім відказують. Робітники застансвають роботу і проголошують страйк. І тепер приходять шерифа а в слід за ними міліція.

Дня 25-го с. м. по полудни прийшла до Пертамбою міліція (3 тий батальон 2-го полку), в силі 250 людей. Військо обсадило сейчас усі публичні заведення і площі, щоб „боронити публичного ладу“.

„Напад“ на військо, про який деякі часописи розписують ся широко став ся 26-го перед полуднем. Говорять, що надійшло кількасот робітників, які заняли дуже грізну поставу. В дійсности робітники — в числі кільканадцять — ішли в депутації, щоб з властителями цегольнів уложити ся вглядом усім, чий що до заперестання страйку. Міліція в „обаві о своє житє“ дала салву і сімох безбронних поклало ся на землю. Видумано сейчас байку про мниме кидане камінем і стріляне з револьверів, щоб настроїти загаль проти страйкарів.

Вечером заступлено міліцію військом пішим і кінницею.

Уряд здійав усе можливе, аби деказати, що страйкуючі робітники викликають заколот. І так оповідає ся, що відпонеділка страйкуючі переходять вулицями, узброєні в револьвери. Сего вечора юрба в 500 людей зложена явила ся перед робітнями National Fireproofing Co. і тих, що не хотіли прилучити ся до страйку, обсадила камінем. Робітники се все заперечують. Обставина, що ні одному, зі сторожів публичного ладу ні волос в голові не впав, свідчить хіба тільки в користь робітників, та перечить найліпше усім байкам про робітничі револьвери і каміне.

По салві двох робітників перевезено до шпиталю, решту перевезили лі-

карі на місці. Найтяжше ранених є двох Н. Сафа і Н. Кортевец (?). Перший має рану в плечах!

І то усе все стало ся лиш тому, що вони місто 90 цнт. жадали 1.50 в день, за 10 годин праці.

І лнєсь усе є проти нещасних. Ні відки їм найти помочи ві ратунку. Коли вони будуть тревати дальше при страйку, компанії наймуть скебів, яким цілком певно будуть платити тільки, або може і більше, кілько жадають довголітні їх робітники. А коли робітник лаш кривим оком гляне на такого скеба, будуть дальше стріляти, аж доки не уступлять і не згодять ся дальше голодувати в родинах за 90 цнт. на день...

3 всхідний оповістий.

Ахмед поклонив ся аж до землі і сказав:

— О, Магомеде, змилуй ся надімною! Пожич мені 100 цекінів! Наколи їх не буду мати, я пропащий! Як застав дам тобі сей золотий ланцюх, що є гідний украшати шию найгарнійшої одаліски пророка.

А Магомед, чоловік з добрим серцем, добув з запашки монетку і дав Ахмеду 100 цекінів на застав гарного, золотого ланцюха, що був гідний приукрашати шию найгарнійшої одаліски пророка.

Пройшов місяць один, другий. Ахмед не приходив по ланцюх. І тоді пішов Магомед до золотаря в Багдаді. Золотник оглянув застав і сказав, що ланцюх гідний приукрашати шию найгарнійшої одаліски пророка був — з міді.

З розпущи вирвав собі Магомед половину волося з бороди заки прийшла йому хосенна гадка до голови. Хитаючи ся з розпущи і болю пішов до Ахмедового швагра і сказав йому в дуже великій тайні:

Горе мені! Мені вкрали з широго золотого ланцюха, який у мене заставив Ахмед. Заклинаю тебе на бороду пророка, не кажи про се ні словечком нікому, але допоможи мені відшукати злодія ланцюха, що був гідний приукрашати шию найгарнійшої одаліски пророка.

Ахмедовий швагер, затулювши мерщій пантофлі і завязавши турбан, чим борше побіг до Ахмеда і шептав йому до уха, як зрадливий вуз:

— Лети мерщій до Магомеда і зажадай звороту ланцюха. Тепер він доплатить тобі еще других 100 цекінів або і більше.

І в великою повагою на лици пішов Ахмед до Магомеда і зажадав звороту ланцюха.

— Я його не маю — сказав з плачем Магомед.

— Не маєш його? Що се може мене обходити! — кричав люто Ахмед. Він був варта 500 цекінів. Тут маєш твоїх 100 цекінів — де ланцюх?...

І кинувши 100 цекінів на диван жадав на відповідь.

А Магомед поспішно хвапивши за калиткою з грішми сьгнув за пазуху і подав Ахмеду ланцюх зі словами:

— О, Ахмеде. Вираді злодія вкрав мені ланцюх, але чим борше звернув мене його назад, бо через помилку ти дав мені ланцюх — з міді....

Так кінчать ся отта всхідна казань про хитрого Ахмеда і ще хитрійшого Магомеда....

Як і чим писали давніші люди.

Найдавніші сліди людського письма подибуємо на камени і кости. Передовсім уживано лопаток білших звірів, позаяк вони давали більшу просторонь для письма. Таких костей і каміня уживали передовсім старинні Перси і Египтяни. Днєсь часто стрічаємо старинні перські написи і египетські гієрогліфи різані на скалах і в камени. Написи тикаючи ся герських королів рито на тесаних спеціально до того камінях, потягнених покостом, який се каміне хоронить від звітрея. Такі написи поміщувано звичайно на гробах і палатах. У старинних Греків написи на сьвятинях і памятникях різано також переважно в камени. Слова законодателя Сольона були списані на деревляних таблицях обтягнених гіпсовою поволокою. В справах тикаючи ся держави Перси уживали до писання звірачої шкіри. В Мезопотамії знова до сеї ціли уживали вальців і цегол випалюваних з глини. Найбільше уживаним через Египтян матеріалом до писання був папірус, приладжуваний з листа тростини тої самої назви, від чого пішла і теперішня назва: папір. Найстарше египетське письмо яке доховало ся до наших часів походить з 3000 літ перед рождєством Христовим. Приладжуваний з папірусу картки до писання були всілякої величини, однак найчастійше через склеюване їх одержувано звій довжини яких 100 стіп. Барва папірусу є найчастійше бронзова з відтінами аж до жовтої, волокниста і велми відпорна проти гниля. Хінці уживали як матеріал до писання тростити і тканин, потім каміня, пальмового листя, кори, таблиць з дерева і металів, а окол 100 літ перед рожд. Христовим вже і паперу. Папір вирабляли найперше з лика і кори морви, а пізнійше з полотна и бавовни.

Греки в справах щоденного життя писали також на корі, пальмовім листю, плитках з олова. В пізніших часах голвно уживали скір з кіз і овець. До шкільної науки, до писання листів і до рисунків уживано деревляних табличок потягнених воском. Сей самий матеріал, що Греки, уживали також і Римляни.

Предки теперішних Німців уживали до писання каміня, скіри і костей.

Як видно, в давних віках писане було дуже утруднене і велми коштовне. Дперва послідній вік машин і винаходів улєкшив і найбіднійшим людям спосіб писаня уживаня матеріалів до писаня.

До рита букв в давних віках служили острі каміні, кінчасті кости, а пізнійше металеві долота і желізні рилця, яких перші уживали знова Хінці. Рилцями з слонової кости і металю писали також і старинні Греки та Римляни на своїх потягнених воском табличках. На скірах, то є пергаміні, і на папірусі писано фарбою при помочи відповідно затятої тростини. В п'ятім віці по Христі стрічаємо перші сліди писаня гусачим пером. Дперва більше як 1000 літ пізнійше здохули ся люди на другий крок поступу і почали вирабляти пера зі стали. В середних віках писано також пензлями з волосіння і птасячого піря.

Плиними матеріалами до писання давнійше були всілякі фарби. Хінці пишуть на своїх деревляних табличках червоною фарбою званою „ocher“. Уживаний тепер туш вже дуже давно научили ся приладжувати з саджі смерік і ялиць. В середних віках дуже часто уживано до писання багряної, золотої і срібної краски, а також і послугувано ся загальним еще і тепер чорнилом.

Япанська реклама.

Вільше дотепної, як япанська бизнесова реклама годі собі виставити. Докладне описане і вихвалене продаваного товару зовсім не вистає япанському купцеві. Він ще мусить до сего багато пододавати. Одна французька часопись подає витяги кількох бивнесових япанських оголошень, винятих з часописи виходячої в Токіо. Там читаємо: „Вислаємо наші товари зі скоростію кулі в гармати.“ — „Наш папір є такий сильний і грубий, як шкіра слоня.“ — „Опаковуємо наші товари з такою ніжністю і любовністю, з якою відноситься ся новозебець до своєї молоденької жінки.“ — „Усе, що ми подаємо, є чистійше від хрусталу. Текст, який самі вибираємо, є такий чудовий і гарний, як сьпів 20-літної дівчини.“ — „Огляньте наш склад; наші люди приймуть вас так любязно і по приятельськи, як приймає жениха батько, маючий 20 дочок а ні цента для них приданого; обійдуть ся з вами так, неначе б ви були сонічним лучем, що приходить по довгих днях дощу....“

Сила балканських держав.

Коли на Балкані ще доси не успокоїло ся, ще доси займають держави ви-

жадаюче становище, оглядаючи ся то за союзниками то за кредитом. Варто приглянути ся силі балканських держав, якою вони розпоряджають: Турція має 25 мільонів мешканців, Болгарія 4, Греція 2½, Сербія 2¾, Румунія 6½, Чорногора ¼ мільона мешк. Війська може виставити: Турція 380 тисяч, Болгарія 230 тисяч, Греція 80 тис., Чорногора 60 тис., Румунія 250 тис., Сербія 100 тисяч. Усі ті держави відносять ся нині ворожо до Австрії, яка може виставити сама 900 тисяч узброєного війська.

Як Фердинанд став князем Болгарії.

Париський „Petit Journal“ приносить оповідане, почуте від убитого президента болгарських міністрів Стамбулова, в який спосіб Фердинанд став болгарським князем.

Після абдикації Александра Баттенберського — оповідав Стамбулов — виїхав я з кількома іншими делегатами до Відня глядати нового князя. Глядали чоловіка, що мав би високі зносини для улєкшення нам дипломатичних звязів. Однак ніхто не хотів нас слухати, ніхто не хотів нас прийняти, отже ми для розривки ходили по каварнях і театрах. Одного вечера зайшли до двірської опери. Готелевий товмач, якого ми взяли з собою, показував нам визначні особистости. Між іншими показав нам поручника гузарів, кажучи, що се кн. Фердинанд з ксбурського дому, внук короля Франції (через матір Кліментину, доньку короля Людовика Філіпа). Я подумав собі: Кобург є гарне наввиско та й родина французького короля добра марка. Може той молодий чоловік нам придасть ся? Кілька днів опісля Фердинанд був князем Болгарії.

Але кілька літ пізнійше той Фердинанд нагнав Стамбулова і велів його стратити зі сьвіта...

СИЛА ЖИТЯ.

Учені до сеї пори не були в силі вияснити так званої сили життя, то є тої сили, яка удержує нас при житю і здоровлю. Всі однак згоджують ся на одне, що пожива відновлює і відживлює заумерлі комірки нашого організму, що знова доказує, що без відповідного відживлювання нема ні здоровля ні життя. Отже безусловно доконечно ю річю є удержане органів травлення в здоровім стані, як лише спостережете страту апетиту або ослаблене тіла, то сейчас уживайте Трічера Американський Еліксир Гіркого Ріна. Він приневолює організм приймаги і травити поживу і в сей спосіб заосмотрює кождо частину нашого організму в поживу. Одиноке средство в усіх недугах жолудка і кишок.

Jos. Triner

1616—622 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“ ОДИНОКУ ШИРО-РУОКУ ЧАСОПИСЬ.

Отримайте всіх тих, що знають про яку роботу на своїм плейзі виконати усі рубрики подані нижче та вирізавши заслати сю карточку до редакції на адресу: SWOBODA, 181 Hudson Str., New York, N. Y.

1. Назва місцевості?
2. Назва фабрики чи компанії?
3. Скільки робітників потреба?
4. До якої роботи?
5. Чи треба вміти англійську мову?
6. Яка плата?
7. Скільки годин праці?
8. Як часто виплата (пейда)?
9. Що коштує рент?
10. Що коштує борд?
11. Чи є страйк?
12. До кого голоситись на плейзі?

Докладний адрес пишучого:

Де найдете роботу?

На наш запит дісталисьмо слідуєчі виконані квестіонарі в справі місцевості, де можна дістати роботу:

1) Boardman, Pa., Clearfield Co. сейчас потрібне більше число робітників до майнів (деграве вугля). Англійська мова не доконечна. Платня що два тижні, від тону 66 цнт., а від ярда 1.64 дол. 8 годин праці. Рент коштує 6.50 в місяць, борд 2.00 дол., але треба мати своє ліжко. Зголосити ся до: Mike Kilyj, Box 35, Boardman, Pa.

Duck Town, Tenn., Polk Co. Треба сейчас людину ладувати камінь на карі. Зване мови не доконечне. Платня 1.50 в день (9 годин праці) або кільки хто виробить. Пейда раз в місяць на 10 го. Рент коштує 1.50 д. а борд 50 цнт. денно. Охочі можуть головати ся до: Fr. Czernicowski, Box 133, Duck Town, Tenn.

3) Lettbridge, Alta., Canada. Сейчас потрібно 60 робітників до роботи в майнах і на секції. Зване мови не доконечне. Платня в майнах (8 годин) 3.00 дол. а на секції (10 годин) 1.62 в день. Виплата в майні є що два тижні а на секції раз в місяць на 22-го. Рент коло майни коштує 3.00 на місяць, на сек. нічо. Так в однім як і в другім місці треба бути на своїм борті. Подав Ів. Руснак, Lettbridge, Alta., Canada.

4) Потрібно сейчас опытного робітника на фарму. Живіть ти мають першенство. Усі близші інформації та обясненя подіть Jno J. Ardian, Penrith, Va., Cumberland Co.

— Від д. А. Курилова з Києва, Вірджія, одержалисьмо слідуєче писемко до поміщеня: Позаче я не в силі відповісти на усі письма, заслані до мене в справі роботи в тутешніх майнах, тому рад не рад мушу сего дорогою відповісти усім претендам. Роботи для майнерів, що анають свій фак є тут до волі і то в Кеокее як і в околичних майнах. Майни угля (мякогого) суть 5-6 стіп високі, електричні машини підірають, так що вуголь безумовно не стріляє ся пороком. Плата 45 цнт. від 2 і пів тонової карі в румах а в адинах так само від карі і 1 ярду 50 цнт. Тапи дуже сильні. Гік сему плачено від карі 66 цнт. однак через крізу обтяжи 10 цнт. які обдіють в недовзі опять вернути, але лиш питане, коли се стане ся. Гауу в майнах ні сліду. Гавзи самі нові, в се-

редині гіпсовані. Церкви нема, але компанія зобовязала ся в присутности двох свідків, що наколи збере ся тут, з яких 75 Українців, то вона постарее ся о нашого свідченника. Сі що до мене писали до 20-го вересня с. р., наколи придуть тут дістануть роботу і помешканя. Кождий, хто буде їхати, нехай возьме з собою з яких 5 добрих самотних робітників. Тикети желізничні треба купувати до Appalachia, Va. з відки до Кеокее коштує вже усього 20 цнт. Згадаю еще, що кек пороку коштує тут 175 цнт. майнерський олій гальон 50 цнт. Крім двох компанійних а тут других сторів до волі. Українців, Русинів а тут тепер більше 30 осіб а коли збере ся нас більше число то заложимо також і відділ Р. Н. Союз.

Ал. Курилов,
Box 3, Кеокее, Va.

Руска
Агенція
Кора-
бельна
і Пере-
силка
Грошей

з кав-
цією
15.000
доларів
і під кон-
тролю
Стейту
Нью Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора закладає слідуєчі справи:

Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найтан-ших і як найскорше.
Продає Шифарти на ріжні ліній корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цінах.
Виробляє повновасти, контракти купна і продажі за-осмотрені підписом конзули; перепроводжує всі інші справи зі судами і старокраєвими властями.
Полагає справи військові, як увільнене від асентирун-ку, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.
Мінне гроші — старокраєвні на американо-ські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

35-долларовий годинник лишень за 15.50 на кредит! сплатою на рати протягом 8 місяців. Найбільша офер-та і спосібність, яка коли могла бути. Ся хоромі годин-ники, з золоченими грубо ковертами і артистично вирі-заними після найновішої моди, гарантує ся на 25 літ; они однак можуть вистати на ціле життя. Можете вибрати собі з поміж: Elgin Waltham, Hampden або Tawaplas movements. Мерки сі суть найліпші; йдуть дуже точно і суть загально знані, як найліпші і наймоднійші; накручують ся пружиною. Ми жада-емо за сі високої вартости годинник лишень 15.50 місто їх дійсної вартости 35 дол. Ми не жадаемо грошей наперед. Вишлемо вам Експресом для огля-деня, з есепи вам годинник подобає ся і ви будете вдоволені з сего надвичайно дешевої ціни, то за-платайте агентом експресовому 7.50 і за пересилку, а сей агент віддасть вам сей годинник. Ренту, то є 8.00 дол. ви будете сплачувати місячно по 1.00. Ми важ віримо без гваранції, без підпису паперів. Ми не звідуюмо ся ваших приятелів і ваших сусідів про нас. Тільки напишіть наше замовлене і обіцяйте заплатати. Пам'ятайте, що ви єсте в повнім посіданні годинника, сейчас по заплачено сего задатку. Хтоб хотів заплатати цілу суму за сей хороміший годинник, то для того ми установлюємо спеціальну ціну 13.50.

S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

Руский Лікар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усіх недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем елек-трикою, та посідає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи проміні Рентгена. Nebulitzer — одинокє найуспішніше средство проті катару при помочи інга-ляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City,

поміж 2 а 3 евеню.

**Оден з найбільших
броварів
в Америці.**

ПАРІТЬ ПИВО НА КРАСВИЙ ОПО-СІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по- Голова від него
коштує сего пива, ніколи не болить,
то иншого вже не боєсть вдоворе і
буде пити. поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕПТОЮ ХВА-
ЛИТИ, ВО ДОВРЕ САМО ЗА
СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
485 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4354.

ЧИТАЙТЕ ВИРОБИ БРАЦКІ

Книжки

які можна дістати в складі
книжок „Свободи“:

Америка 15 ц
Ангел та пустельник і т. п. 15 ц
Борба клас і чому робітники
організують ся 15 ц
В Старім і Новім краю 25 ц
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7. 15 ц
Дещо з історії православної
місії в Америці 10 ц
Дещо про звірята 30
Дві левади і т. п. С. 5. 15 ц
Дорога любови, то Божа до-
рога. С. 6 15 ц
Емігрант 15 ц
Жовнір 10 ц
Журавлі 10 ц
Житє зарібки, організації і т.
п. в Спол. Державах 15 ц
Земельне питанє 15 ц
Зуб за зуб 10 ц
Історія Руси з образками 10 ц
Капітал і праця 15 ц
Книжка Рахунква 50 ц
Казки про Жидів 15 ц
Многострадалий народ, о-
гляд історії українського
народу 20 ц
Навернення Грішник 20 ц
Народний рух австро-угор-
ських Русинів 15 ц
Новий Завіт 2 дол.
Образки і загадки 10 ц
Оповідання 15 ц
Про відступників від рос.
православ'я 10 ц
Про нутро землі 25 ц
Підземні скарби 25 ц
Покуса 10 ц
Псалтир 1 дол.
Розмова Поляка з Русиним і т.
Смерть 10 ц
Стародавні казки та оповіда-
ня 15 ц
Степові люде 15 ц
Страйк 20 ц
Стріляй на смерть, робітничі
драма 15 ц
Товариска ворожка 15 ц
Унія в Америці 20 ц
Хто з чого жие 15 ц
Які то є люди на землі, з 20
образками 50 ц
Як мужик ходив до царя
правди шукати 15 ц
Через кордон 15 ц
Руско-англійський тлумач 60 ц
Польско-англійський тлумач 60 ц

Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя 2.50 дол
Хліб Душі 2.50
Druh Duszi 1.50
Druh Duszi (в звич. опр.) 75 ц
Молитвенник малий 1.50 дол
Вінець 1.50
Зборник 2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські цер-
ковні 10 ц
Книжочки Брацкі 10 ц
Петрики хрещеня 3 ц
Метрики шлюбні 3 ц
Метрики смерті 3 ц
Помиянік померших душ 10 ц

Пишіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York,
N. Y.

**THE FIRST
NATIONAL BANK**

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00 Надвишка

і нерозділені зиски \$93,000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк

в Скуллим Кавіті.

Провадить загальний банко-
вий бізнес. Видає міжнародні

моні ордер, драфти і пересилає

гроші до всіх країв світу.

Зичає гроші на реальнос-ть. Де-
позити сего банку подвоїлись

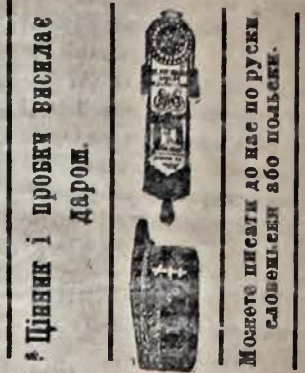
протягом послідних 5 літ і вино-
сять тепер около \$500,000.00.

Гроші пересилає чє з фірму

Knauth Nescod & Co. New

York, N. Y. K

шашлі, шапки, відзнаки,
хоругви, уніформи.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAN, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар
на цілу Америку
Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПНА

Конзулярний комісар.

Положає свої справи в Галіції,

Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере

гроші від довжиків. Справи військові.

Споряджує контракти, повномочія і всі

інші документи. Перепроводжує інтиму-

ляції і всі виписи гіпотечні. 3—

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.

Адреса поштової: JULIAN CZUPKA, LL. D.

P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS

NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100,000.00 дол.

Надвишка 120,000.00 дол.

Депозити виписи під міліона

доларів.

Се є NATIONAL BANK чар-

терований Урядом Злучених

Держав і під безпосередню кон-

тролюю тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенан-

доа, Па. що має свій власний

будинок, в яким містять ся пошта.

Вкладайте гроші до того Бан-

ку а дістанете від них пропент.

Банк сей виплачує що року

тисячі доларів проценту своїм

костумерам, котрі мають в кін

свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank

на розі улиць Мейн і Лойд,

Shenandoah Pa.

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родичів

що одиноким управлінням до пересилки

грошей на свій Коштовітот є

ГАВРИЛ ДЗЯДИН,

130 Main Str., Derby, Conn.

Лийє є нотаром публичним і має кап-

цію в стейті в сумі 10,000 доларів.

У всякій справі удавайте ся лиш до

него. Він виробляє повновасти,

контракти купна і продажі і т. д. По-

лагає справи військові як увільне-

ня від асентирунгу, контролі, вправ

і т. п. Продає шифарти на всі ліній

корабельні. Мінне і пересилає гроші

до всіх країв.

Тому, Родичів, проч а чужини а

удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,

130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі:

від 8 ої до 10-ої год. рано,

від 2 ої до 4-ої попол.,

від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P'hone 1269—B

з 17 намінами

желізничий

годинник для

мужа

і жінок, накручує

ся без ключика,

поволочуваний, а

гваранцію на 20

літ, подвійні ку-

верти красно вирі-

зані. Ходять без-

умовно точно та

спеціально пробле-

ний для людей, котрі роблять при

жінках, і гварантує ся на 20 літ. Ми

вишлемо сего

годинник на кожду адресу за посліла-

тою (C. O. D.) \$5.75 і за аворотом пере-

силки, а там привілейом, що кождий

може його оглянути, і если ему не по-

добає ся — то тоді не потребує платити

ані одного цента. За такий годинник у

няшого купця треба заплацати 35 дол.

Дуже гарний 14 кар. золотом поволо-

чений ланцюгом в дармовісом — до-

дає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Накладом „СВОБОДИ“ виийшли

Папери листові

окрашені гарними вінетами і пор-

тетами наших руских гетів —

Шевченка, Драгоманів, Франка,

Лисенка і Богдана Хмельницького.

Продає друкарня „Свобода“ по

ціні 50 цнт. за 25 штук. Адреса:

„SWOBODA“

184 Hudson Str. New York, N. Y.